

Årsberetning 2023

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Læsevejledning.....	4
Ydre vilkår	5
Befolkningsudvikling.....	5
Erhvervsudvikling i Aarhus	5
Klima.....	6
Ukraine	6
Tværgående resultater og ressourcer	8
Aarhusmålene	8
Hensigtserklæringer	12
Ressourcer	12
Afdelingernes resultater og ressourcer	18
Børn og Unge	18
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	23
Sundhed og Omsorg	27
Kultur og Borgerservice	33
Teknik og Miljø	40
Borgmesterens Afdeling	45
Tværgående indsatser	51
Datakvalitetsindsatsen	51
Innovation.....	51
Restanceudvikling	52
Indsatsen mod socialt snyd	52
Den sociale Investeringsfond	53
Investeringsmodeller	54
Fattigdomsredegørelse	54
Bilag	56
Bilag 1: Aarhus Kommunes selskaber	56
Bilag 2: Hensigtserklæringer	57

Forord

2023 var igen et år med stor udvikling i Aarhus. Aarhus er og skal fortsat være en god by for alle, og det arbejdes der med i alle afskygninger af byen og kommunens virke.

Vi bliver fortsat flere i byen, flere arbejdspladser kommer til, selvforsørgelsen er steget og byen udvikler sig på mange fronter. Men efter turbulente år med corona og uro som følge af krisen i Ukraine og senest konflikten i Gaza, kom der i 2023 også en afmatning, og det afspejler sig i årets resultat, hvor året desværre endte med et samlet tab for kommunekassen.

Aarhus Kommune har en fornuftig økonomi. I det seneste år har der været tilbageholdenhed med udgifterne i flere afdelinger. Med decentral økonomistyring er der derfor også områder med opsparinger, mens andre har sværere ved at få pengene til at række. Der er, som vi kender det, stadig udfordringer med udgifter til de specialiserede områder og særligt på børneområdet, og det vil udfordre os som kommune i de kommende år.

Regnskab 2023 viser et pænt overskud på driften på 555 mio. kr., mens større forskydninger på anlægsområdet påvirker det samlede resultat for kommunen, så det samlede underskud er på 642 mio. kr. Langt størstedelen skyldes anlægsindtægter, som vi forventer realiseret i de kommende år.

Udover fokus på at levere velfærd af høj kvalitet til aarhusianerne arbejder vi målrettet på gode løsninger i den grønne omstilling. Vi har fået landstrøm til krydstogtskibe på havnen og arbejder sammen med byens borgere og virksomheder på løsningerne, der også skal sikre et godt bymiljø og klima for os alle også i fremtiden. Og i 2023 startede borerier efter geotermisk varme i vores undergrund for at sikre grøn fjernvarme til aarhusianerne i fremtiden.

Vi har også genoptaget samarbejdet den ukrainske storby Lviv som Aarhus kommunes venskabsby, hvor vi har forsøgt at hjælpe ukrainerne med bl.a. teknologier til genopbygning, vandprojekter og rehabilitering mv. Samtidigt har vi gjort vores bedste for at tage godt imod de fordrevne flygtninge fra Ukraine, som er kommet til Aarhus.

Et regnskabsresultat er øjebliksbillede – men det giver vigtige tegn på, hvordan det går i byen, i kommunen, og hvad vi skal have for øje, når vi planlægger budgettet for den næste periode.

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Læsevejledning

Dette er Aarhus Kommunes årsberetning for 2023, der følger op på budgettet, som det fremgår af budgetredegørelsen for 2023.

På de følgende sider bliver du først præsenteret for de ydre vilkår, som har haft mest afgørende indflydelse på det forgangne års resultater.

Herefter følger en kort beskrivelse af de overordnede resultater for 2023 samt en gennemgang af den økonomi, der ligger i regnskabet.

Regnskabet som et hele findes særskilt, hvor alle obligatoriske opgørelser mv. findes.

Efterfølgende indeholder årsberetningen afsnit med beskrivelser fra de enkelte magistratsafdelinger. De går tættere på afdelingernes respektive kerneopgaver, resultater og regnskab, og hvor afdelingerne giver en status på det sidste år.

Til sidst i årsberetningen er der bilag med oversigter over Aarhus Kommunes selskaber samt opfølgningen på hensigtserklæringerne fra budget 2023.

Regnskabet for 2023, som er beskrevet i denne årsberetning, danner udgangspunktet for budgetlægningen af 2025-2028.

Ydre vilkår

De ydre vilkår handler om det omgivende samfund. Om forhold, kommunen som udgangspunkt ikke på kort sigt kan påvirke, men som i vidt omfang definerer, hvordan kommunens indsatser og økonomi ser ud. Ændret lovgivning eller udvikling i kommunens befolkningssammensætning spiller ind på de indsatser, som kommunen er ansvarlig for at give til byens borgere.

De væsentligste ydre vilkår - befolkningsudviklingen og beskæftigelses- og erhvervsudviklingen i og omkring Aarhus - beskrives nedenfor.

Befolkningsudvikling

Aarhus Kommunes befolkningstal er gennem de seneste 10 år vokset med gennemsnitlig ca. 4.250 personer om året, og befolkningen i Aarhus udgør i 2024 6,2 % af den samlede befolkning i Danmark.

Pr. 1. januar 2024 var der bosat 367.039 borgere i kommunen, svarende til en vækst på 5.517 personer i løbet af 2023.

I 2021 og 2022 var befolkningstilvæksten på henholdsvis 2.495 og 6.288 indbyggere, hvor den høje vækst i 2022 dels kunne forklares med flygtninge fra Ukraine.

Den forholdsvise høje vækst i 2023 skyldes blandt andet et fald i fraflytningen blandt de 23-39-årige og også de 0-5-årige. Det kan være svært at vurdere, om der blot er tale om en midlertidig tendens.

Den nye befolkningsprognose for 2024-2034 er dannet ud fra fremskrivning af de seneste tre års historik, og den viser en forventet fremtidig vækst på gennemsnitlig 4.050 personer årligt frem til 2034.

Den største stigning forventes blandt de erhvervsaktive og dernæst blandt de ældste borgere over 80 år. Til gengæld forventes der et fald blandt de unge i studiealderen.

Se mere om befolkningen i Aarhus [her](#).

Erhvervsudvikling i Aarhus

De seneste år har der været fart på erhvervsudviklingen i Aarhus Kommune. Den positive udvikling efter corona-epidemien er fortsat i 2023, dog på et lavere niveau end i 2021 og 2022.

Udviklingen på arbejdsmarkedet afspejles blandt andet i, at antallet af beskæftigede lønmodtagere, der arbejder på en arbejdsplads inden for Aarhus Kommunes grænse, i perioden fra september 2022 til september 2023 er steget med 3.947. Året forinden var væksten på 9.366 lønmodtagere.

Ved udgangen af september 2023 var der herved 220.481 arbejdspladser i kommunen. Historisk er ca. 1/3 af arbejdspladserne besat af ind-pendlere, der er bosat i andre kommuner.

Udviklingen i antal arbejdspladser betyder blandt andet, at 86,0 % af de 16-66-årige borgere i Aarhus Kommune i 2023 var selvforsørgende. Der er tale om et lille fald på 0,2 %-point i forhold til 2022, men er alligevel det næsthøjeste niveau af selvforsørgede i Aarhus Kommune, der har været målt.

Selvforsørgelsesandelen er over niveauet på landsplan. Sammenlignet med de øvrige 6-byer har kun Københavns Kommune en højere andel selvforsørgende borgere.

Se mere om erhvervsudviklingen i Aarhus [her](#).

Se mere om beskæftigelsessituationen i Aarhus [her](#).

Klima

Klimadagsordenen fylder meget for alle - både hos den enkelte borger, kommune og stat – og behandles også som et af de vilde problemer i Aarhus Kommune

Dette gælder både hos byrådet i Aarhus og for hele Aarhus Kommune hvor hensynet til klimaet er blevet en integreret del af mange af de beslutninger og sager, der fylder på alle led og kanter.

De bindende, årlige klimamål samt øremærkede midler til indsatserne bidrager alle til - skridt for skridt - at realisere byrådets ambitiøse mål om, at Aarhus skal være CO2-neutral inden 2030.

Når det seneste klimaregnskab er opgjort i andet kvartal, præsenteres byrådet herfor.

Se udviklingen på de bindende, årlige klimamål [her](#).

Ukraine

Den 24. februar 2022 valgte Rusland at indlede et angreb mod Ukraine. Mange civile bygninger og byer er sidenhen blevet ødelagt. Mange ukrainere – både civile og militære – har mistet livet. Kort tid efter krigens udbrud ankom de første ukrainske flygtninge til Aarhus, hvor kommunen har ydet en meget stor og bredspektret indsats for at hjælpe de fordrevne ukrainere så godt som muligt.

Ved årsskiftet 23/24 var der 1.669 fordrevne ukrainere i Aarhus med opholdstilladelse efter særloven mod 1.415 fordrevne ved årsskiftet 22/23.

Det er opgjort, at Aarhus Kommune sammenlagt har haft serviceudgifter til fordrevne ukrainere på 97 mio. kr. i 2023. I 2022 lå udgifterne på ca. 95 mio. kr.

Aarhus Kommune har ifm. økonomiaftalen for 2024 modtaget 54 mio. kr. fra staten vedr. 2023 samt 40,4 mio. kr. i grundtilskud. Nettoeffekten er derfor

ca. 3 mio. kr. i underskud. Byrådet vil blive forelagt en sag vedr. kompensation til afdelingerne ifm. den supplerende regnskabsindstilling.

For at vise støtte og solidaritet med Ukraine har Aarhus Byråd besluttet i 2022 at genoptage forbindelserne til Lviv i det vestlige Ukraine, som Aarhus Kommune indgik et samarbejde med tilbage i 2007.

Tværgående resultater og ressourcer

I årsberetningen følges der op på de mål, beslutninger og den økonomi, som blev vedtaget med budgettet for 2023. Dette fremgår af budgetredegørelsen 2023.

Aarhusmålene

Sammen med Aarhusmålene sætter Fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden. Aarhusmålene er de overordnede mål for hele byens udvikling og de følger op på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker.

Aarhusmålene 2022-2025 er samlet under overskriften - ”**Aarhus - en god by for alle**”, og består af fem mål. Til hvert mål er knyttet et sæt af tegn, som viser udviklingen over tid.

Med genbekræftelsen af Aarhusmålene ved budget 2023 blev det besluttet, at de kvantitative tegn på udviklingen i Aarhusmålene skulle suppleres med nye typer relevant viden, blandt andet fra arbejdet med de vilde problemer. Dette års opfølgning på Aarhusmålene forsøger derfor at flette flere kilder til viden. I den kvantitative opfølgning på Aarhusmålene indgår ikke tal fra 2022, da det blev besluttet ikke at lave opfølgning på Aarhusmålene ved Regnskab 2022.

Vision: Aarhus - en god by for alle

- Aarhus - en by med plads og brug for alle
- Aarhus - en by i bevægelse
- Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Aarhusmål	2020	2021	Budget 2023	2023
Aarhus - en god by for alle				
<i>En by med brug for alle</i>				
Selvforsørgelse: Andelen af aarhusianske borgere 16-66 år, som er selvforsørgende, skal stige.	84,7 %	85,5 %	>2021	85,8 %
Ungdomsuddannelse: Andelen af en ungdomsårgang i Aarhus Kommune, som er i gang med en ungdomsuddannelse året efter 9. klasse, skal stige.	87,3 % (2019-årgang)	86,0 % (2020-årgang)	>2021	84,4 % (2021-årgang)
<i>En by i vækst og med et stærkt erhvervsliv</i>				
BNP-vækst: Den årlige vækst i BNP i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnit*	BRAA 3,0 %	BRAA 0,8 %	>DK	BRAA 0,9 %
	Hele landet 1,5 %	Hele landet -2,4 %		Hele landet 2,7 %
Nye arbejdspladser: Antallet af nye arbejdspladser i Aarhus skal i gennemsnit om året være på 4.000**	3.720	11.035	4.000 i gns.	3.947
<i>En bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer</i>				
Klima: Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030. Indikator er tons CO ₂ udledt pr. indbygger***	4,2 ton	3,2 ton	<	Ikke opgjort
Mobilitet: Aarhus skal have øget mobilitet for adgangen til alle arbejdspladser, handelsmuligheder og rekreative områder indenfor 30 minutter i Aarhus Kommune for alle transportmidler	<i>Indeks under udarbejdelse</i>			
<i>En by med fællesskab og medborgerskab</i>				
Medborgerskab, stabil eller stigende indeks for medborgerskabsbegrebet i Aarhus Kommune.	Ingen data	Ingen data	≥	Ingen data
Ensomhed: Andelen af borgere, der er uønsket alene, skal falde	Ingen data	10,8 %	>2021	Ikke opgjort****
Tryghed: Den oplevede tryghed skal være højere end i de andre storbyer*****	Aarhus 87,3	Aarhus 86,0	≥ Storbyer i alt	Aarhus 86,0
	Storbyer 85,0	Storbyer 86,4		Storbyer 87,1
<i>En by, hvor alle er sunde og trives</i>				
Sundhed: Middellevetiden skal stige*****	81,6	81,8	>2021	82,1
Trivsel: Andelen af borgere der oplever trivsel og livskvalitet skal stige (alle)	Ingen data	68 %	<2021	Ikke opgjort****

*Årstallet referer til det år hvor data bliver tilgængelige. Da data opdateres med et års forsinkelse, refererer 2023-tallet således til væksten i 2022.

**Opgjort september 2023 og et år bagud.

*** Tallene opgøres med et års forsinkelse. 2023-tallet (som er udtryk for udledninger i 2022) er endnu ikke opgjort, men vil blive afrapporteret til byrådet i en indstilling senere på året.

***Tallene opgøres i den nationale 'Hvordan har du det?'-undersøgelse, som foretages hvert fjerde år (næste gang i 2025).

*****Tryghedsmålingerne for 2023 er endnu ikke offentliggjort. Data for 2022 er indsat ved 2023.

*****Middellevetiden opgøres som et 5-års rullende gennemsnit. Tidligere er det opgjort på årsbasis. Tallene for 2020 og 2021 er derfor ændret ift. tidligere opgørelser.

De aktuelle resultater ift. Aarhusmålene kan ses på [Aarhus i tal](#).

Én af målsætningerne i Aarhusmålene omhandler **bæredygtighed**. Her følges der blandt andet op på kommunens CO₂-udledning, hvor der er en målsætning om at være CO₂-neutrale i 2030. Da det endelige klimaregnskab stadig mangler en række data, eksempelvis vedr. landbrugets udledninger, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at afrapportere på dette Aarhus-mål. I stedet vil der - når de endelige klimaregnskabstal foreligger - blive udarbejdet en afrapportering via en byrådsindstilling. I dette forår er der planlagt politiske forhandlinger, der sigter mod at skabe grundlag for en ny klimahandlingsplan og en grøn mobilitetsplan.

En anden overordnet målsætning er at sikre **vækst og et stærkt erhvervs-liv**. Ser man på antal arbejdspladser, er der i 2023 blevet skabt næsten 4.000 nye arbejdspladser i kommunen. På den økonomisiden har BNP-væksten i Business Region Aarhus været på 0,9% sammenlignet med 2,7% for hele landet. Dette kommer dog efter et godt foregående år med BNP-vækst på 5,8% i Business region Aarhus i 2022.

De resterende tre ambitioner i Aarhusmålene handler om borgernes oplevelse af at have et godt liv. Den første af disse omhandler, at Aarhus skal være en by med **brug for alle**. Et af tegnene herpå er selvforsørgelsesgraden blandt kommunens borgere. På dette parameter ses en positiv udvikling, da selvforsørgelsesgraden er steget fra 85,5% i 2021 til 85,8% i 2023.

Dog er der også bekymrende tendenser. Ser man på andelen af den senest opgjorte ungdomsårgang, der er i gang med en ungdomsuddannelse (2021-årgangen), er andelen på 84,4%. Dette er lavere end de foregående årgange, hvor hhv. 86,0% og 87,3% af årgangene var i gang med en uddannelse året efter 9. klasse. Uddannelse øger sandsynligheden for selvforsørgelse på langt sigt.

Ud over at være en by med brug for alle skal Aarhus være en by, hvor **alle trives og er sunde**. På dette område er middellevetiden støt stigende og er for 2023 opgjort til at være 82,1 år. Dette er desuden højere end lands gennemsnittet, som for 2023 ligger på 81,4 år.

Sundhed og trivsel er dog bredere end blot at leve længe – det handler også om muligheden for at have det godt mentalt, socialt og fysisk, udnytte egne evner og potentiale og fremme egen sundhed og trivsel. Flere af tegnene herpå stammer fra den regionale 'Hvordan Har Du Det?'-undersøgelse, som først foretages igen i 2025. Andre datakilder kan dog bruges til at belyse udviklingen. Nationale data viser fx, at den negative udvikling i mentalt helbred, som sås fra 2017 til 2021, er fortsat i perioden fra 2021 til 2023, hvor nu 18,3% har en lav score på den mentale helbredsskala (mod 17,4% i 2021).

Ser man på nylige tal fra Aarhus Kommune, er der tegn på en negativ udvikling i den mentale sundhed, særligt blandt unge kvinder. Således har 52% af unge kvinder (16-24 år) en høj score på stressskalaen, mens 19% er generet af angst og anspændthed. De tilsvarende andele for hele den voksne befolkning i Aarhus er 32% og 9%.

En tilsvarende tendens viser sig, når man ser på folkeskoleelevernes trivsel. På den positive side oplever ni ud af ti elever på de kommunale skoler i Aarhus en middel eller høj generel trivsel i skolen. Andelen af elever, der oplever lav generel skoletrivsel, har dog været støt stigende gennem de tre sidste skoleår, fra 7,4% i skoleåret 2019/2020 til 11,1% i skoleåret 2022/2023. Dette er særligt drevet af en stigende andel piger, der oplever lav trivsel (13,8%).

Disse udviklinger peger på, at der er tale om et område, hvor der er et forsatsbehov for at blive klogere på de mekanismer, der skaber, vedligeholder eller forstærker udviklingen.

Endelig er det ambitionen, at Aarhus skal være en by, hvor **alle oplever fællesskab og medborgerskab**. Et centralt aspekt heri er **ensomhed**. Svær eller alvorlig ensomhed har negative konsekvenser for trivsel og helbred. Indikatoren for ensomhed findes også i den regionale 'Hvordan Har Du Det?'-undersøgelse, som først foretages igen i 2025. Nationale resultater viser, at andelen, der ofte er uønsket alene, er faldet i perioden fra 2021 til 2023 (fra 9,1% til 7,3%). Ser man over de seneste 10 år, er der dog tale om en stigende tendens, hvorfor det kan tænkes, at resultaterne i 2021 var påvirket af COVID-19-pandemien.

Hvad angår ensomhed blandt folkeskoleeleverne i Aarhus, viser nye tal samme tendens som for trivslen. Flere end ni ud af ti folkeskoleelever i Aarhus oplever ikke ensomhed. Andelen af elever, der tit eller meget tit føler sig ensomme, har dog været støt stigende de sidste fem år – fra 4,9% i skoleåret 2017/2018 til 7,7% i skoleåret 2022/2023. Også her er væksten i andelen, der føler sig ensomme, primært drevet af en stigende andel piger, der føler sig ensomme.

Også hvad angår ensomhed er der behov for at blive klogere på mekanismerne, herunder hvordan man kan lykkes med at skabe fællesskaber, som kan fungere som et værn mod ensomhed.

Medborgerskab er et andet vigtigt aspekt. Medborgerskab er et vidt favnende begreb, som overordnet set handler om at bruge sine evner og muligheder bedst muligt til gavn for samfundet. Det kan have mange udtryk – lige fra valgdeltagelse over fast frivilligt arbejde til deltagelse i forpligtende eller uforpligtende fællesskaber på tværs af interesser eller i sit lokalområde. Mange indsats i Aarhus Kommune understøtter medborgerskab på forskellige måder, og i 2023 er der også kontinuerligt arbejdet med at lægge indflydelse direkte ud til borgerne. Eksempler herpå er crowdfunding til medborgerskabsinitiativer (opstartet i 2022), mulighed for at stille borgerforslag samt det fortsatte arbejde med lokalt udmøntede deltagerbudgetter, som understøtter deltagelse, lokalt ejerskab og engagement.

Med afskaffelsen af temperaturmålingen dannes der ikke nye data, der kan sammenlignes med de hidtidige data vedr. medborgerskab. I 2023 er der dog gennemført en civilsamfundsundersøgelse, som kaster nyt lys over tendenserne i civilsamfundets engagement. De generelle tendenser er en

svagt faldende følelse af medborgerskab og forpligtelse til at bidrage. Ser man på andelen af aarhusianere, der føler et ansvar for at udvikle et godt fællesskab i Aarhus, er andelen faldet fra 50% i 2016 og 45% i både 2018 og 2020 til 32% i 2023. En anden tendens fra civilsamfundsundersøgelsen er, at aarhusianernes frivillige arbejde i højere grad går fra at være fast frivilligt arbejde til at være episodisk.

Et yderligere tegn på, hvordan det går med Aarhusmålet om at være en by med fællesskab og medborgerskab er, at den oplevede tryghed skal være på niveau med andre store byer. Nye data for 2022 viser, at 86% af borgerne i Aarhus føler sig trygge, hvilket er på niveau med 2021. Aarhus er på niveau med København, hvor 85,1% føler sig trygge, samt gennemsnittet på tværs af de 5 største byer, hvor 87,1% af borgerne oplever at føle sig trygge.

I de seneste statusopgørelser på Aarhusmålene har der også været beregninger af **ulighed** i beskæftigelse, ensomhed, sundhed og trivsel. Tendensen har været, at det er vanskeligt at mindske uligheden. Disse ulighedsberegninger vil atter indgå i opgørelsen fra 2024 og frem.

Ovenstående generelle billede skal ses i sammenhæng med den overordnede ambition med Aarhusmålene, som er at sikre, at Aarhus er **en god by for alle**. I magistratsafdelingernes afsnit af årsberetningen følges der op på yderligere udviklinger i 2023, der relaterer sig til Aarhusmålene, ligesom der evalueres på de fokusområder, der blev sat med den politiske retning for budgettet på de forskellige områder. I Børn og Unges afsnit (s. 19) kan man læse om f.eks. trivsel, fravær og forløbsammenhæng. Sociale Forhold og Beskæftigelses afsnit (s. 24) indeholder uddybende beskrivelser af udviklingerne i beskæftigelse, selvforsørgelse og sociale indsatser, mens Sundhed og Omsorgs afsnit (s.28) dykker ned i blandt andet selvhjulpethed og borgertilfredshed. Kultur og Borgerservices afsnit (s. 34) fokuserer på emner som forenings- og fællesskabsdeltagelse, mens man i Teknik og Miljø's afsnit (s. 41) kan læse yderligere om grønne områder og bykvalitet. Der henvises desuden til Borgmesterens Afdelings bidrag til årsberetningen (s.46) for en nærmere beskrivelse af det tværgående koordineringsarbejde omkring Aarhusmålene.

Hensigtserklæringer

I budgettet for 2023 besluttede forligspartierne en række hensigtserklæringer, der skulle arbejdes med i løbet af 2023. En status på disse hensigtserklæringer fremgår af bilag 2 til årsberetningen. Bilaget viser, at størstedelen af hensigtserklæringerne er opfyldt (de har derfor fået en grøn smiley). For hovedparten af øvrige hensigtserklæringer er arbejdet igangsat, men endnu ikke i mål (de har derfor fået en gul smiley).

Ressourcer

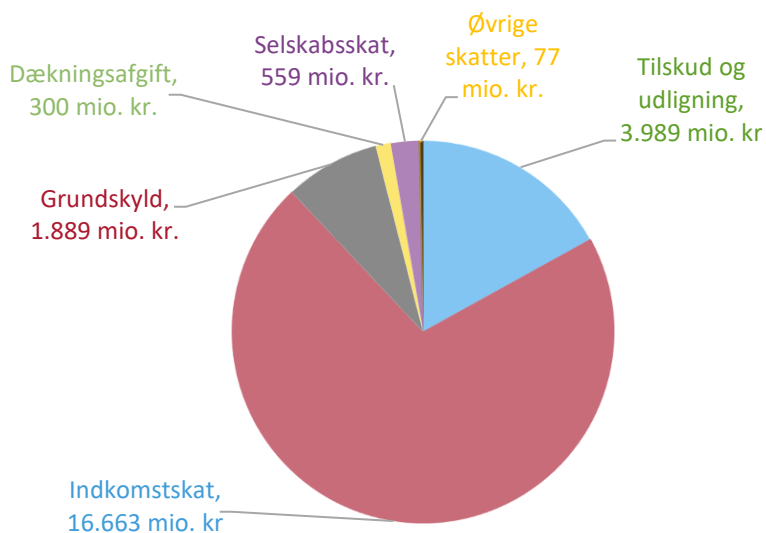
Indtægter

Aarhus Kommune havde i 2023 nettoindtægter på sammenlagt 23,5 mia. kr.

De fleste af indtægterne kom fra indkomstskat samt tilskud og udligning fra staten, og fordelingen ses i figuren på næste side. Indkomstskat udgjorde i

2023 16,7 mia. kr. svarende til godt 71% af de samlede indtægter, mens indtægterne fra tilskud og udligning udgjorde 4 mia. kr. svarende til 17 % af de samlede indtægter. Tallene er tæt på samme fordeling, som de foregående år.

Aarhus Kommunes nettoindtægter i 2023, i alt 23.477 mio. kr.

Udgifter pr. borger 2023

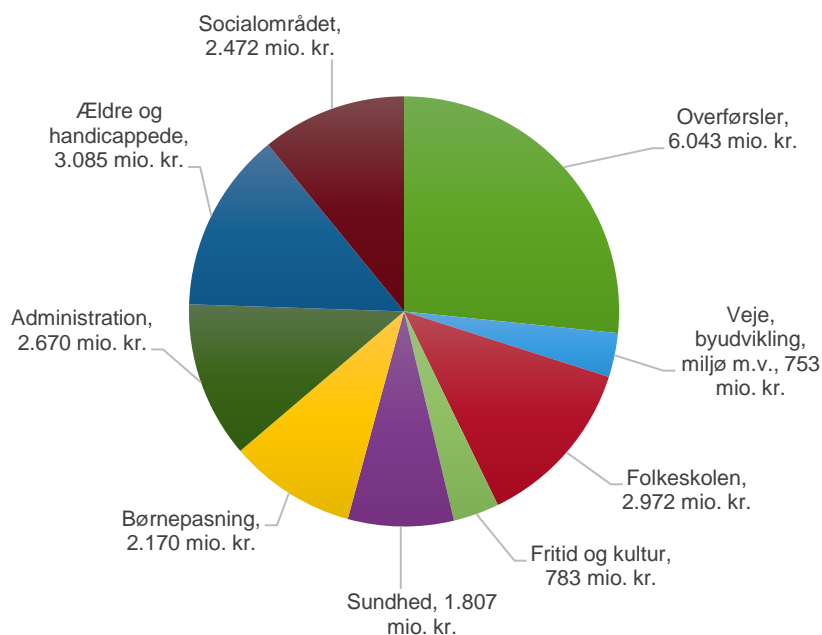
- Serviceudgifter pr. borger: 43.624 kr.
- Overførsler pr. borger: 16.679 kr.
- Aktivitetsbestemt medfinansiering pr. borger: 1.987 kr.
- Bruttoanlægsudgifter pr. borger (skattefinansieret) 3.303 kr.

Driftsudgifter

Aarhus Kommunes udgifter består af udgifter til drift samt udgifter til en række investeringer i fx infrastruktur, bygninger og vedligehold.

I 2023 havde Aarhus Kommune skattefinansierede nettodriftsudgifter på 22.728 mia. kr. Nettodriftsudgifter opgøres i henholdsvis serviceudgifter, overførselsudgifter og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Aarhus Kommunes nettoudgifter i 2023 på 22.728 i alt mio. kr.

Anlægsudgifter

Udgifterne til investeringer i infrastruktur, bygninger og vedligehold var i 2023 på 1.564 mio. kr., heraf mio. kr. på det skattefinansierede område. Herfra skal trækkes en række indtægter fra bl.a. salg af byggegrunde, så de samlede nettoanlægsudgifter var på 1.247 mio. kr. heraf vedrører 1.197 mio. kr. det skattefinansierede område.

Anlægsloftet var på 1,3 mia. kr., svarende til budgettet og derved overstiger kommunen loftet i 2023. Dog er der ikke sanktioner behæftet på anlæg i regnskabet, men kun i budgettet.

I forbindelse med regnskab 2023 aflægges anlægsregnskaber for i alt 154 KB-bevillinger og anlægsarbejder, som er afsluttet i løbet af 2023. I forhold til de afsatte bevillinger til disse projekter på netto 654 mio. kr. kan der konstateres et underskud på 88 mio. kr., som generelt finansieres af afsatte anlægsmidler i 2024 eller senere.

Regnskabsresultat og -nøgletal

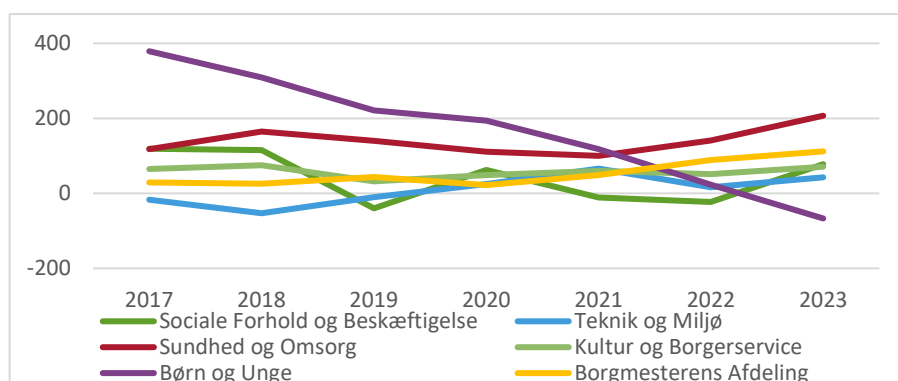
Regnskabet for 2023 viser et underskud på 642 mio. kr., mod et forventet overskud på 216 mio. kr. Der er derfor merudgifter for 858 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget, når det gøres pr. 31. december. Regnskabsresultatet er dog næsten præcis, som forventet ved seneste budgetopfølgning (forventet regnskab pr. 30. september), og resultatet skyldes meget store tidsforskydninger i både anlægsindtægter og -udgifter, som er flyttet i løbet af 2023.

Oprindeligt var der forventet ca. samme niveau af anlægsindtægter og udgifter i 2023, men årets endte med flere anlægsudgifter, samt meget lavere indtægter. Med tidsforskydninger skal det bemærkes, at der er tale om indtægter, som ikke nåede at komme i 2023, men som kommer i 2024 eller senere. Der er generel opmærksomhed omkring anlægsområdet og igangsat et anlægseftersyn forud for kommende budgetlægning.

Når der ses på udgifterne på driftsområderne, har der været en lille mindre-udgift samlet set. Det skal ses i sammenhæng med den opbremsning, der skete i løbet af efteråret, dels som følge af opmærksomhed på mulig overskridelse af servicerammen, og i forbindelse med besparelser i budget 2024, hvor der bl.a. skete ansættelsesstop i flere afdelinger. Det betyder også, at flere afdelinger har fået en stigning i opsparring, og den samlede opsparring på de decentrale områder er steget med 146 mio. kr. til samlet set 444 mio. kr. Dog ses det modsat, at tidligere opsparring i Børn og Unge nu er væk, og området kommer ud af 2023 med gæld.

Afdelingernes opsparring ultimo 2023 er vist i de separate økonomiafsnit i årsberetningen, og det planlagte forbrug af opsparring kan ses af særskilt sag i den supplerende regnskabsindstilling. Dog skal det bemærkes at kompensation af udgifter som følge af udgifter til ukrainske fordrevne først kommer ind i 2024 og derfor ikke tæller med i oversigterne.

Decentrale opsparinger, mio. kr. 2017-2023

Figur - udviklingen i decentrale opsparinger ultimo året, mio. kr.

Der vurderes på baggrund af regnskabet, at der har været en engangsforværring på skønsmæssigt 150 mio. kr., når der tages højde for tidsforskydninger. Baggrunden herfor er et forventet tab på overførsler, færre skatteindtægter fra grundskyld og dækningsafgift, færre renteindtægter samt et markant tab som følge af manglende grundsalg.

Herudover skal bemærkes, at der har været store fluktuationer i kapitalforvaltaftalerne de seneste år. En stor del af det tab, der lå i 2022 er modsvaret af værdiforøgelse i 2023, som det også blev forventet i sidste års

regnskab. Det der ses i regnskabsresultatet for et givet år, er de realiserede afkast og renter generelt set, men når der ses på forventninger i løbet af året, er det ikke kendt, hvor stor en del, der realiseres og derfor tæller med i årets resultat.

I efterfølgende oversigt er de centrale nøgletal i forhold til regnskabsresultatet for 2023 resumeret:

Mio. kr.	Ultimo 2022	Ultimo 2023
Serviceudgifter	15.347	15.806
+ Overførselsudgifter (inkl. forsikrede ledige)	5.420	6.043
+ Aktivitetsbaseret medfinansiering af sundhedsvæsenet	1.173	720
+ Øvrige udgifter (herunder renter, finansielle tilskud m.v.)	55	-15
Skattefinansierede driftsudgifter i alt	21.996	22.922
Tilskud og udligning	4.202	3.989
+ Skatter	18.402	19.488
Skattefinansierede indtægter i alt	22.604	23.477
Resultat på de skattefinansierede driftsområder (indtægter - driftsudgifter)	608	555
- De skattefinansierede anlægsområder (dvs. ekskl. takstfinansierede områder)	593	1.197
Resultat på de skattefinansierede områder i alt	14	-642

Resultatet for serviceudgifterne alene endte lavere end den fastlagte serviceramme, som for Aarhus vedkommende var på 15,9 mia. Det skyldes dels den opmærksomhed der var i året, for at sikre, at serviceloftet ikke blev brugt, at der særligt i efteråret var forbrugstilbageholdenhed.

Regnskabets betydning for den finansielle egenkapital

Med årets resultat kan den samlede *egenkapital*, som udover de finansielle aktiver også omfatter værdien af bygninger m.v., opgøres til 14.337 mio. kr. ultimo 2023. I løbet af 2023 er egenkapitalen forøget med 1.070 mio. kr.

Regnskabets betydning for likviditeten

Likviditeten i Aarhus Kommune er fortsat positiv. Ultimo 2023 er der en kassebeholdning på 1.352 mio. kr. svarende til 7.552 kr. pr. borger. Den er dermed noget over byrådets mål for kassebeholdningen på 4.000 kr. pr. borger.

Se mere om likviditeten i Aarhus Kommune [her](#).

Personale

I Aarhus Kommune var der i 2023 ansat 23.210 fuldtidsmedarbejdere (inkl. timelønnede). Flytning af opgaver mellem afdelinger påvirker fordelingen.

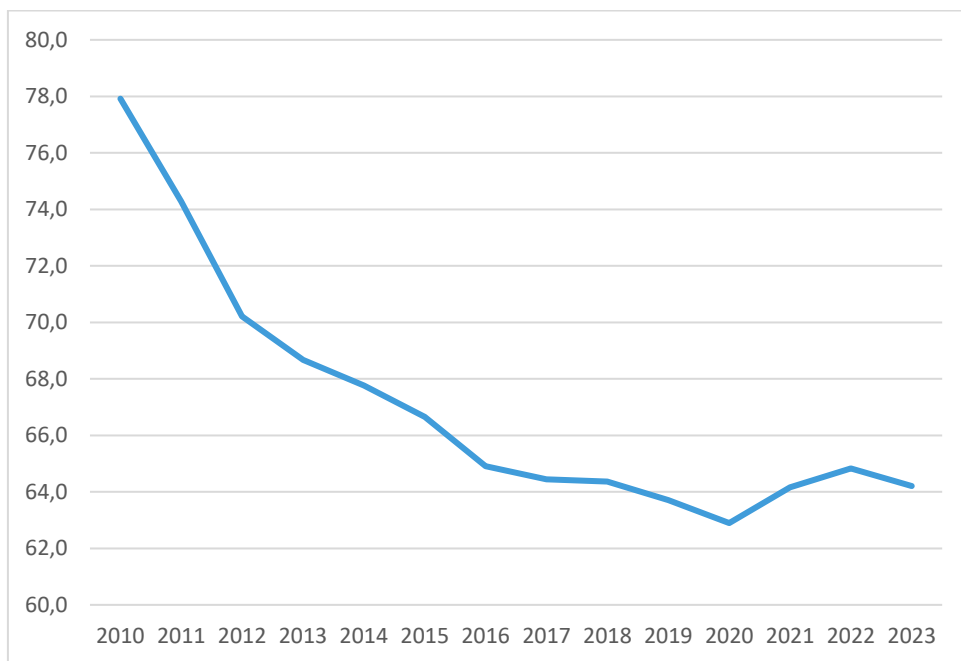
Antal fuldtidsansatte i Aarhus Kommune	2020	2021	2022	2023	Udvikling 2020-2023
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.400	4.514	4.584	4.556	156
Teknik og Miljø	877	899	904	951	74
Sundhed og Omsorg	5.253	5.424	5.597	5.641	387
Kultur og Borgerservice	782	801	842	857	74
Børn og Unge	10.309	10.576	10.662	10.756	447
Borgmesterens Afdeling	389	420	439	450	61
I alt	22.011	22.633	23.028	23.210	1.199

Kilde: Aarhus Kommunes løn- og økonomisystem (OPUS)

I 2023 var der 1.199 flere fuldtidsmedarbejdere end i 2020.

Da der i samme periode er kommet flere borgere i Aarhus Kommune, betyder det, at andelen af medarbejdere i Aarhus Kommune pr. 1.000 borgere er steget med ca. 1,3 medarbejdere i løbet af den 4-årige periode. I 2023 var der ansat 64,2 medarbejdere i Aarhus Kommune for hver 1.000 borgere. I 2010 var der ca. 77,9 ansatte for hver 1.000 borger.

Fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere 2010-2023

Administration

- I 2023 var der 15,9 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere i Aarhus Kommune, hvilket er over landsgennemsnittet.
- I 2010 var der 17,6 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere.

Læs mere om personale i Aarhus Kommune [her](#).

Afdelingernes resultater og ressourcer

Børn og Unge

Den overordnede politiske retning for Børn og Unge er fastlagt i børne- og ungepolitikken, som udtrykker et fælles børne- og ungesyn vedtaget af et samlet byråd i oktober 2023. Børne- og ungepolitikken udgør fortsat grundlaget for arbejdet med alle børn og unge fra 0-18 år – lige fra det første møde med sundhedsplejersken over barnets dagtilbuds-, skole- og fritidsliv og til vejen ind i en ungdomsuddannelse.

Rådmanden for Børn og Unge har, i samarbejde med Børn- og Ungeudvalget, derudover formuleret tre politiske retninger i budgettet. Der sættes retninger, som skal skabe mere værdi for børn, unge og forældre samt medarbejdere og samarbejdspartnere. Derudover skal de bidrage til at imødekomme vigtige samfundsmæssige udfordringer og tværgående indsatser. De tre politiske retninger er tre gennemgående og langsigtede politiske målsætninger.

ORGANISATION

Du kan læse mere om os på [her](#).

Der er 10.000 fuldtidsansatte i Børn og Unge fordelt på 14.000 medarbejdere.

1. Flere børn og unge skal trives i de lokale fællesskaber

Den første retning omhandler en aktuell samfundsmæssig udfordring om stigende mistro blandt børn og unge. Målet retter sig både imod individet og fællesskabet, og der er et behov for et kontinuerligt og tværfagligt fokus for at sikre en udvikling i den rigtige retning.

2. Forældre, børn og unge skal opleve mere sammenhængende forløb på tværs af Aarhus Kommunes forskellige tilbud

Den anden retning baserer sig på forældreindsigter, der er fremkommet i processen med fornyelse af børne- og ungepolitikken samt indsigter fra analyserne af bredere børnefællesskaber, specialtilbud og pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) i 2022.

3. Bedre tid til lokal inddragelse og forankring af indsatser

Den tredje retning er inspireret af rådmandens egne pejlemærker og tager afsæt i tænkningen i Aarhuskompasset. Der er en generel opmærksomhed på at sikre en grundig forankring af indsatser med afsæt i lokale behov.

1. Flere børn og unge skal trives i de lokale fællesskaber

Data fra den nationale trivselsmåling viser, at knap ni ud af ti elever oplever høj trivsel. Dog har andelen af elever, som oplever høj trivsel, været støt faldende de seneste år, og særligt piger oplever lav trivsel.

Det gennemsnitlige fravær pr. elev er i 2023 faldet til et niveau omtrentligt svarende til niveauet for 2020/2021. Fraværet steg markant i 2021/2022 som følge af COVID-19, og er nu næsten tilbage på niveauet før corona. Når man ser på andelen af elever med et opmærksomhedskrævende fraværsmønster, er andelen dog fortsat markant højere end før corona.

Andelen af elever, der går på deres lokale folkeskole (egenskoleandel) har ligget stabilt over de seneste år, dog med et lille fald det seneste år, bl.a. som følge af en lille stigning i andelen af elever, der går på privatskole. Der ses fortsat en stigning i andelen af elever i specialundervisningstilbud.

Endeligt viser data, at der er sket en stigning i gennemsnitlig antal bevillinger af vidtgående støtteressourcer i dagtilbud fra 2015 til 2023. Dog er antallet af nyvisiteringer faldet en smule i 2023.

2. Forældre, børn og unge skal opleve mere sammenhængende forløb på tværs af Aarhus Kommunes forskellige tilbud

Vedtagelsen af en ny organisering af Børn og Unge i juni 2023 sætter rammen for det fortsatte arbejde med at skabe bredere børnefællesskaber. Dette sker gennem det lokale tværfaglige samarbejde i et 0-18-årsperspektiv i klynger med dagtilbud, skoler og tilbud fra UngiAarhus, tæt knyttet til tværfaglige teams med fokus på pædagogisk, psykologisk og sundhedsfaglig understøttelse.

En evaluering af Børneterapien viser, at man lykkes med, at familier der bruger Børneterapien oplever mindre koordinering for familien, terapeuter med godt kendskab til barnet og familien og et stærkt fagligt niveau i behandlingen.

Erfaringer fra det Tværgående Trivselsteam på tværs af skole og socialområdet viser en positiv udvikling i fraværstallene for elever både under og efter et forløb. Udrulningen af Relationel Velfærd forløber også planmæssigt, og der arbejdes med afprøvning af en tovholderfunktion til at styrke tværgående samarbejde med henblik på helhedsorienterede indsatser så tæt på barnets og familiens hverdag som muligt.

Ser man på sammenhængen i overgangen mellem dagtilbud og skole viser kvantitative data fra forældretilfredshedsundersøgelsen på skoleområdet at omtrent 75% er tilfredse eller meget tilfredse med overgangsarbejdet.

3. Bedre tid til lokal inddragelse og forankring af indsatser

Aarhuskompasset sætter en tydelig retning for øget lokal inddragelse og fokus på værdiskabelse for borgerne. Fornyelsen af børne- og ungepolitikken er et eksempel på dette med et tydeligt afsæt i børnenes og de unges perspektiver, lokale drøftelser og inddragelse i processen samt en implementering med fokus på omsætning fra politik til praksis lokalt.

På nationalt plan har Aarhus Kommune bidraget til et KL-katalog over forslag til forenklinger på dagtilbuds- og skoleområdet med henblik på en mulig justering af national lovgivning på relevante områder.

12 temaer med fokus på forenkling danner rammen for de administrative besparelser i Budget 2024, hvor der i MBU's besparelsesproces bl.a. har været fokus på at identificere unødigt dokumentation, rapportering og tilsyn.

Fokus på forenkling gør sig også gældende i organiseringen af Børn og Unge med en fremadrettet understøttelse af dagtilbud, skoler og UngiAarhus fra tværfaglige teams med henblik på at styrke koordinering og timing så nye tiltag og indsatser opleves samtænkt.

YDELSER

Børn og Unges ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skema er der aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Børn og Unge

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2020	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Vuggestuer og Integrerede institutioner 0-2 år (antal børn)	7.068	7.252	7.351	7.328
Børnehaver og Integrerede institutioner 3-5 år (antal børn)	11.282	11.186	11.221	11.126
Dagpleje 0-2 år (antal børn)	706	651	543	474
Dagpleje 3-5 år (antal børn)	60	31	26	22
Frit-valg (antal børn)	292	295	303	298
SFO (antal børn)	10.919	10.828	11.190	11.410
Skole (antal elever)	27.634	27.612	27.693	27.889
Sundhedsplejen (antal hjemmebesøg)	23.205	22.536	27.509	27.120
Tandplejen (antal 0-18-årige som har fået tilbudt tandbehandling)*	64.464	64.266	68.211	72.582

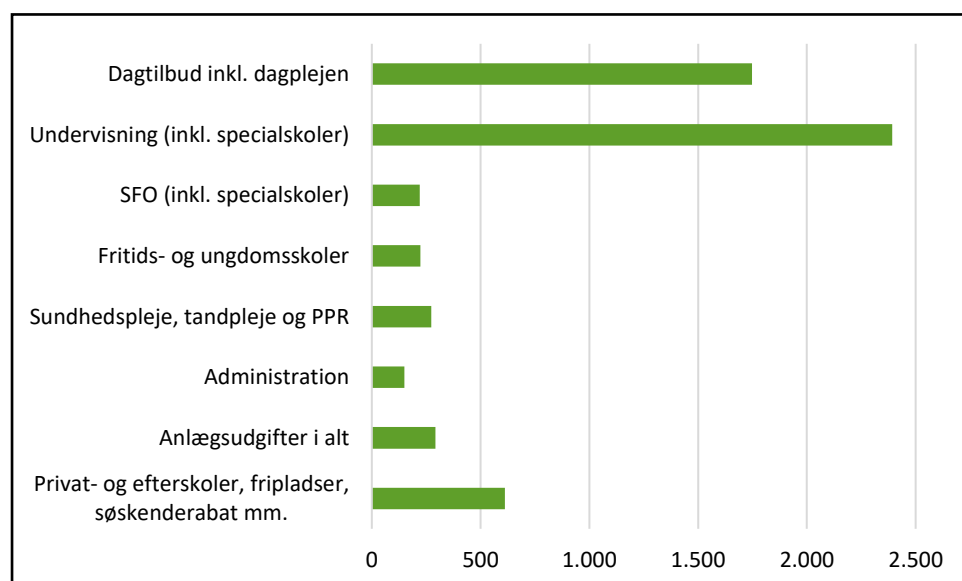
*Tandplejens målgruppe er ved lov udvidet til også at indeholde unge mellem 18 og 21 år. Ordningen indføres trinvist frem til 2025. I 2023 er målgruppen 0-19 år. Det er forklaringen på stigningen i antal børn og unge, der har fået tilbudt tandbehandling i forhold til 2022.

ØKONOMI

Børn og Unge har brugt i alt 7,2 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene, ca. 1,3 mia. kr., er finansieret af indtægter, der primært kommer via forældrebetaling. Derved udgør de egentlige kommunale udgifter på området 5,9 mia. kr. Den største del heraf, ca. 5,7 mia. kr., går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). En mindre del (0,3 mio. kr.) finansierer investeringer i fx dagtilbud og skoler (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2023

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

Samlet set for Børn og Unge er der for regnskab 2023 et merforbrug i forhold til oprindeligt budget på 94 mio. kr., hvilket primært ligger på Undervisning (inkl. specialskoler). Børn og Unge bruger 88 mio. kr. mere end rammen.

Børn og Unge har over en årrække nedbragt opsparingen, samtidig med at der har været merforbrug som følge af en række strukturelle udfordringer. Med resultatet for 2023 er opsparingen brugt og der ventes at være en gæld på 67 mio. kr. Merforbruget i 2023 er dog mindre end i 2022 og fokus vil fremadrettet være på en række strukturelle udfordringer, som skal løses for at bringe økonomien i balance.

Der er særligt tre områder, der fortsat resulterer i merforbrug:

Der har i 2023 været udgifter for 50 mio. kr. vedrørende fordrevne fra Ukraine. Den største udgift i den forbindelse er finansiering af modtagelsesklasser til børn fra Ukraine. Et barn kan gå i modtagelsesklasse i op til 2 år og det ventes derfor, at andelen af rene ukrainske modtagelsesklasser vil falde i løbet af 2024 og børnene langsomt integreres i almenområdet.

Der er et merforbrug på befordring på 46 mio. kr. i fht. det afsatte budget. Det dækker over skolebusser, taxakørsel og egenbefordring til børn, der opfylder betingelserne herfor. Det er især børn i specialskoler, specialklasser og børn der har farlig skolevej. Der er i 2023 vedtaget et nyt serviceniveau for befordringsområdet, der som udgangspunkt fastsætter serviceniveauet i Aarhus Kommune til lovens minimumsniveau. Allerede fra 2024 forventes derfor en nedgang i udgifterne til området.

Der er et merforbrug på specialområdet på 29 mio. kr. Derudover oplever flere skoler, at udgifter til specialområdet udfordrer deres mulighed for at sikre en økonomi i balance. Børn og Unge vil se nærmere på området og arbejde med at forenkle de modeller, der fordeler midlerne, samt undersøge, om der er områder, hvor serviceniveauet kan justeres. Eventuelle effekter af dette arbejde vil dog tidligst kunne ses fra 2025.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
Decentraliseret drift, sektor 5.51	4.825	5.008	4.991	5.085	94
Dagtilbud inkl. Daglejen	1.719	1.748	1.721	1.724	3
Undervisning (Inkl. specialskoler)	2.260	2.393	2.405	2.460	55
SFO (Inkl. specialskoler)	222	221	230	234	4
Fritids- og ungdomsskoler	223	223	228	221	-7
Sundhedspleje, tandpleje og PPR	244	274	273	294	21
Administration	155	149	134	153	19
I alt decentraliseret drift	4.825	5.008	4.991	5.085	94
Ikke decentraliseret drift, sektor 552	570	577	606	612	6

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
Driftsudgifter i alt	5.394	5.585	5.597	5.697	100
Decentraliseret anlæg, sektor 5.53	26	28	41	60	19
Ikke decentraliseret anlæg, sektor 5.54	186	222	250	232	-19
Anlægsudgifter i alt	212	250	292	292	0

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2023 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Børn og Unge viser et underskud på 88 mio. kr.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	-88

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige brug af opsparing i Børn og Unge fra 2022 til 2023 har været på 90 mio. kr. Den samlede gæld i Børn og Unge er dermed 67 mio. kr. ultimo 2023. Det svarer til 1 % af Børn og Unges forbrugsmulighed på 5 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	23
Årets resultat 2023	-88
Samlede korrektioner til opsparing	-2
Opsparing ultimo 2023	-67
- heraf decentralt på institutionsniveau	88
- heraf større eksternt finansierede projekter	4
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	-160

Sociale Forhold og Beskæftigelse

I Sociale Forhold og Beskæftigelse hjælper vi børn, unge og voksne, der har forskellige udfordringer på grund af handicap, familieproblemer, psykisk sygdom, misbrugsproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. Samtidig hjælper vi borgere i uddannelse og job, og vi bidrager til, at virksomhederne får den arbejdskraft, som de har brug for. Vi er årligt i kontakt med ca. 80.000 aarhusianere og 10.000 virksomheder i og omkring Aarhus.

Fremgang i beskæftigelsen og fortsat pres på socialområdet

På arbejdsmarkedet har året budt på flere i beskæftigelse, lidt højere ledighed og samtidig mangel på arbejdskraft i virksomhederne på visse områder. Antallet af fuldtidsbeskæftigede aarhusianere steg med ca. 2.800 fra 2022 til 2023. Det er en stigning på næsten to procent mod en stigning på godt en procent på landsplan. Samtidig steg antallet af borgere på offentlig forsørgelse i Aarhus med ca. fire procent.

Stadig flere aarhusianere har brug for specialiseret hjælp på socialområdet. Flere lever med svære psykiske lidelser eller alvorlige handicap. Og flere børn og unge har så ondt i livet, at det får konsekvenser for deres skolegang, arbejdsliv og relation til familie og venner. Samtidig oplever vi mere komplekse behov, og der er flere dyre foranstaltninger for enkelte borgere. Derfor er omkostningerne pr. borger steget.

I 2023 satte vi gang i en historisk omstilling af social- og beskæftigelsesområdet med Udviklings- og Omstillingsplanen vedtaget af byrådet. Planen går ud på at styre ud af mange års strukturelle udfordringer på det specialiserede socialområde. Udfordringer, som både presser økonomien og velfærd. Planen består af flere dele, der tilsammen skal bringe økonomien tættere på balance, herunder en intern omprioritering i magistratsafdelingen. Indsætterne handler om flere tidlige og forebyggende indsatser på en række områder, herunder forebyggelse for børn og unge, et hjem til alle aarhusianske hjemløse, forbedring af tilbud til borgere med handicap og psykiske udfordringer, tilpasning og omlægning af beskæftigelsesindsatsen og kortlægning af bygningsmassen i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Status på politisk retning for budget 2023

Indsatsen i 2023 har blandt andet betydet, at flere borgere med ikke-vestlig baggrund kom i job i 2023 og knap 71 procent dermed var selvforsørgende. Også flere akademikere kom i job. Omkring 6 ud af 10 borgere opnået det mål, der var sat for den sociale indsats, der skal styrke deres evne inden for læring og selvforsørgelse, netværk og medborgerskab samt personlig udvikling.

YDELSER

Sociale Forhold og Beskæftigelses indsatser fordeler sig på en række hovedområder:

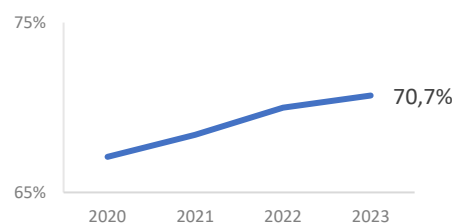
- Formidling af job til ledige borgere.
- Afklaring af arbejdsevne, vejledning og opkvalificering samt formidling af virksomhedspraktik, løntilskud og job på særlige vilkår.
- Integration af udlændinge.
- Udbetaling af forsørgelsesydelse til borgere og refusion til virksomheder.
- Forebyggende tilbud og døgntilbud til børn, unge og familier med sociale udfordringer eller handicap.

ORGANISATION

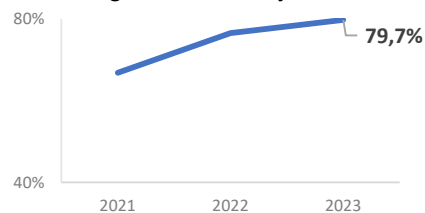
Du kan læse mere om os på <http://www.aarhus.dk/msb>
Der er ca. 4.500 fuldtidsansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse

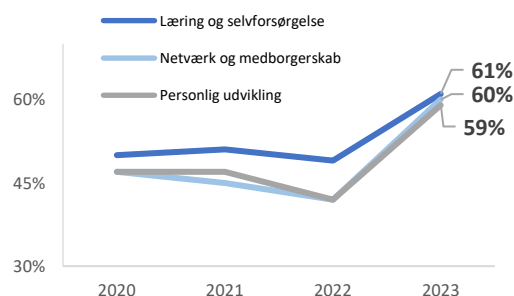
Andel ikke-vestlige i job/uddannelse

Andel ledige akademikere i job efter et år

Andel med målopfyldelse på socialområdet

Pga. skift af IT-system kan niveauerne for 2023 ikke nødvendigvis sammenlignes med tidligere år.

- Aktivitetstilbud, bostøtte og botilbud til voksne med handicap, psykisk sygdom og udsathed.
- Opsøgende arbejde, væresteder, tilpassede boligtyper og forsorgshjem til hjemløse borgere.
- Rusmiddelbehandling til borgere med alkohol- og stofmisbrug.

I nedenstående skema er der aktivitets- og produktivitetstal på en del af disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Sociale Forhold og Beskæftigelse

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2020	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Antal børn og unge i døgntilbud	510	504	498	500
Antal forebyggende og øvrige tilbud til børn, unge og familier	2.191	2.188	2.105	2.163
Antal voksne borgere i botilbud	1.419	1.558	1.585	1.645
Antal bostøtte til voksne i eget hjem	2.690	2.796	2.854	2.948
Antal voksne borgere i dagtilbud	1.403	1.420	1.501	1.513
Fuldtidspersoner på overførselsindkomst ekskl. efterløn, inkl. seniorpension og tidlig pension*	43.301	41.990	41.015	42.655
Andel på overførselsindkomst i pct. af befolkningen 18-65 år*	18,2%	17,6%	16,9%	17,3%
Antal aktiveringsforløb	26.561	34.900	35.078	36.521
Antal personer med mentorstøtte	1.866	1.545	1.661	1.644
Antal virksomheder i Aarhus, som Jobcentret er i kontakt med	7.245	8.468	6.980	7.316**

*Tidligere regnskabstal er opdateret med nyeste tal fra jobindsats.dk

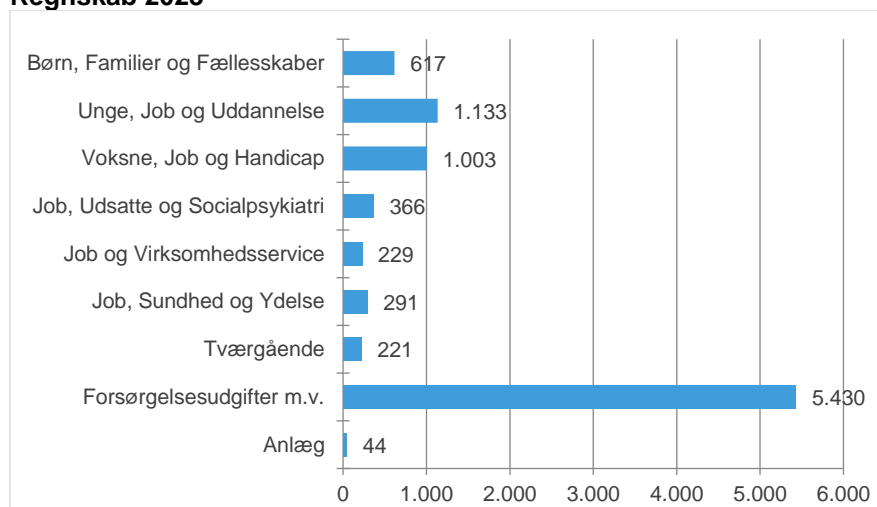
** Herudover var jobcentret i kontakt med ca. 3.000 virksomheder uden for Aarhus

ØKONOMI

Sociale Forhold og Beskæftigelse har brugt i alt ca. 11,7 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene - ca. 2,4 mia. kr. - kommer via indtægter og refusioner fra staten og derved udgør de egentlige kommunale udgifter på området ca. 9,3 mia. kr. De fleste af pengene - ca. 9,3 mia. kr. – går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (44 mio. kr.) finansierer investeringer i fx bygninger (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2023

Note: Forsørgelsesudgifter m.v. dækker over forsørgelsesudgifter, danskundervisning og aktivitetsbestemt medfinansiering af regionale udgifter til psykiatrien, objektiv finansiering af døgninstitutioner og drift af almene boliger med tilknyttet bostøtte.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har i 2023 samlet haft merudgifter på 159 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 9.131 mio. kr. Afvigelsen er fordelt mellem et stort merforbrug på det ikke-decentraliserede område og et mindreforbrug på det decentraliserede område.

På det decentraliserede område har der været et mindreforbrug på 25 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget på 3.885 mio. kr. Det svarer til budgetoverholdelse på 0,6%. Der har generelt været udvist stor tilbageholdenhed i hele organisationen i 2023. På både socialområdet og de beskæftigelsesrettede områder er der derudover bl.a. gennemført omstillinger med baggrund i Udviklings- og Omstillingsplanen, der bidrager til, at regnskabet er i balance i 2023. Udviklings- og Omstillingsplanen har sat retningen for arbejdet med udviklingen i borgernes støttebehov og kompleksitet, dog er de strukturelle udfordringer på det specialiserede socialområde fortsat stigende. I tillæg til Udviklings- og Omstillingsplanen har Sociale Forhold og Beskæftigelse på børn- og ungeområdet i sidste halvår af 2023 derfor indført et forbrugs- og ansættelsesstop. Der er fortsat brug for yderligere udvikling og omstilling for at imødekomme de fortsat stigende udfordringer på det specialiserede socialområde. Mindreforbruget forventes ikke at være vedvarende, idet det er hjulpet på vej af bl.a. forbrugs- og ansættelsesstoppet, der blev midlertidigt implementeret, og store integrationsindtægter fra ukrainere, der fremadrettet forventes at falde bort.

På trods af det samlede mindreforbrug, skal det bemærkes, at der fortsat er betydeligt merforbrug og strukturelle udfordringer på det specialiserede socialområde. Igennem en længere årrække er der stadig flere aarhusianere, der har brug for hjælp og støtte på socialområdet. Det øgede udgiftspres sker både på børn-, unge- og voksenområdet og gælder for både udsatte- og handicapområdet. Støttebehovet for den enkelte stiger, da der er en tiltagende kompleksitet i borgernes problematikker, og det afspejles især i voksende udgifter til foranstaltninger til borgeres dag- og døgntilbud samt økonomiske tilskud, herunder merudgiftsydelser og tabt arbejdsfortjeneste.

På de ikke-decentraliserede områder er der samlede merudgifter på 184 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 5.246 mio. kr. Forventningen til konjunkturerne i 2023 var i foråret 2022 bedre end den faktiske udvikling blev. Som følge heraf er ledigheden vokset mere end der var budgetteret med, bl.a. viser regnskabet, at der har været 159 flere helårspersoner på førtidspension, 719 flere helårspersoner i fleksjob eller på ledighedsydelse og 603 flere helårspersoner på sygedagpenge end budgetteret. I forhold til 2022 er antallet af helårspersoner på offentlig forsørgelse vokset med ca. 1.600 helårspersoner – til ca. 42.600 helårspersoner. Tendensen med voksende ledighed har været den samme på landsplan, og derfor har kommunerne modtaget en midtvejsregulering af overførselsområdet fra staten. Merudgifterne, der følger af den stigende ledighed, vurderes derfor ikke at have økonomiske konsekvenser for Aarhus Kommune.

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de seneste to års regnskab.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
Børn, Familier og Fællesskaber	627	598	634	617	-17
Unge, Job og Uddannelse	980	1.031	1.027	1.133	106

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
Voksne, Job og Handicap	918	960	921	1.003	82
Job, Udsatte og Socialpsykiatri	392	399	408	366	-42
Job og Virksomhedsservice	202	172	205	229	24
Job, Sundhed og Ydelse	289	294	304	291	-13
Tværgående indsatser og stabe	250	262	386	221	-165
Decentraliserede driftsområder i alt	3.658	3.716	3.885	3.860	-25
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	5.257	5.084	5.246	5.430	184
Driftsudgifter i alt	8.914	8.800	9.131	9.290	159
Anlægsudgifter i alt	40	8	65	44	-21

Note: "Tværgående indsatser og stabe" dækker bl.a. over IT-udgifter, fælles stabe, frivillighedsområdet, boligsocial indsats og udgifter til betjente.

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2023 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Sociale Forhold og Beskæftigelse viser et overskud på 61 mio. kr. i forhold til ultimo rammen. Heri indgår bl.a. tidsforskydninger på eksterne projekter på ca. 20 mio. kr. og en række engangsindtægter.

Årets resultat på det decentraliserede område ift. rammen

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	+61

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige forøgelse af opsparingen i Sociale Forhold og Beskæftigelse fra 2022 til 2023 har været på 101 mio. kr. Den samlede opsparing i Sociale Forhold og Beskæftigelse er dermed 78 mio. kr. ultimo 2023. Det svarer til 2 % af Sociale Forhold og Beskæftigelses forbrugsmulighed på 3,9 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	-23
Årets resultat 2023	61
Samlede korrektioner til opsparing	40
Opsparing ultimo 2023	78
- heraf decentralt på institutionsniveau	62
- heraf større eksternt finansierede projekter	10
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	6

Sundhed og Omsorg

I Aarhus Kommune skal borgerne leve gode liv præget af sundhed og trivsel, fællesskab og medborgerskab – og vigtigst af alt - med livskvalitet og livsglæde.

Sundhed og Omsorgs indsatser for at indfri disse ambitioner følger visionerne i 'Aarhus – en god by for alle' samt Aarhus Kommunes Sundhedspolitik, Værdighedspolitik og Medborgerskabspolitik.

Generelt

Sundhed og Omsorg står stadig overfor store udfordringer som påvirker økonomien. Af regnskabstallene fremgår det, at antallet af borgere over 65 år er stigende. Fra 2020 til 2023 er antallet vokset med 3.633 borgere (svarende til en stigning på 6,5 %). Samtidig ses det, at antallet af ældre over 85-årige også er vokset. Fra 2020 til 2023 er antallet vokset med 604 borgere (svarende til en stigning på 9,8 %). Den fortsatte vækst i antallet af ældre betyder, at der er flere udgifter til pleje, praktisk hjælp, sygepleje, rehabilitering og omsorg. Fra 2022 til 2023 er der en stigning i timer til sygepleje for hjemmeboende borgere på 3,6 %.

Derudover ses der en stigning i antallet af modtagerne af hjemmehjælp under 65 år. I 2022 var der knap 20 % af de borgere, der modtager hjemmehjælp, hvor der i 2023 er knap 25 %.

Regnskabsresultat 2023

Årets regnskabsresultat viser mindreudgifter som følge af tidsforskydninger på fælles puljer, som i stor grad er bundet til politiske tiltag, lovgivning mv. De lokale enheder – og særligt plejehjemmene, hjemmeplejen og sundhedsenhederne har haft endnu et år med en udfordret økonomi, blandt andet som følge af flere ældre, flere borgere med komplekse forløb, kompleksitet i korte og lange forløb på plejehjemmene og mangel på medarbejdere. Der gøres en markant indsats for at nedbringe udgifterne.

Det har en pris i forhold til et pres i driften for at levere en god pleje, omsorg og praktisk hjælp til borgerne og samtidig overholde budgettet. For at mindske det stigende pres på ældreområdet arbejdes der målrettet med øget brug af hjælpemidler og velfærdsteknologi, forebyggelse og rehabilitering.

Den politiske retning

I Sundhed og Omsorg er der udpeget fire temaer for den politiske retning. Centralt i disse er, at der er en kobling til igangværende tiltag både i forhold til særlige indsatsområder, investeringsmodeller og tværgående tiltag. Den politiske retning er:

- Vi holder borgerne væk
- Al magt til borgerne
- Vi er sammen med borgerne
- Vi rækker ud

ORGANISATION

Du kan læse mere om os på [<https://aarhus.dk/om-kommunen/sundhed-og-omsorg>]

Der er 5.637 fuldtidsansatte i Sundhed og Omsorg

I det følgende er der en opsamling på den politiske retning for 2023. De nævnte tiltag er et udpluk af mange, og derfor eksempler på, hvordan der arbejdes med de forskellige retninger.

Vi holder borgerne væk

Gennem forebyggelse, rehabilitering og teknologier arbejdes der med sundhed og selvhjulpethed med fokus på, at borgerne skal være uafhængige af hjælp fra kommunen. Der arbejdes med forskellige tiltag for at øge sundheden, forebygge behovet for hjælp og selvhjulpethed fx. ExorLive Go, nedsat en pulje til 'Bevæg dig for livet', aktivitetspasset, faldforebyggelse og et projekt 'virtuel holdtræning' og e-teamet.

Sundhedsinvesteringer er væsentlige for at imødekomme udgiftsstigningerne via forebyggelse. I 2023 er der igangsat de første fire investeringer via Sundhedsfonden, som er etableret med budgetforliget for 2023; Flash glukosemåler (velfærdsteknologi), Faldforebyggelse, MCI – tidlig opsporing af demens og gangtræning for borgere med claudicatio.

I aktivitetstal for andelen af borgere over 65 år, der kan klare sig uden hjælp fra kommunen, er der sket en svag stigning i andelen af ældre, som kan klare sig selv. I 2020 var andelen 88,8 % til nu 89,3 % i 2023. Særligt udviklingen hos de +80-årige er markant, hvor andelen er gået fra 70,9 % i 2020 til 73,4 % i 2023.

Der er i dag flere, som modtager hjælp fra Pleje og Rehabilitering og Sundhedsenhederne, men det er færre timer, som anvendes pr. borger. Samtidig er tilfredsheden stort set uændret, hvilket viser, at der er en større selvhjulpethed blandt borgerne. Dette understøttes samtidig af en stigning i antallet af hjælpemidler hos borgerne.

Al magt til borgerne

Som opfølgning på 'Al magt til borgerne' ses der dels på den samlede tilfredshed blandt borgere i hjemmeplejen og på plejehjemmene, og dels på andelen af borgere, der oplever at den hjælp de får, tager udgangspunkt i det, der er vigtigt for dem.

Hvad angår den samlede tilfredshed blandt borgere i hjemmeplejen, så er der sket et mindre fald fra 82 % i 2022 til 81 % i 2023. I 2021 var denne på 75%. Trods det mindre fald fra 2023 til 2022 kan det stadig siges, at de tiltag der er i gang i Pleje og Rehabilitering blandt andet med besøgskontinuitet i dagvagt, selvstyrende teams og fokus på rehabilitering skaber tryghed og tilfredshed med hjemmeplejen.

Der er ikke lavet tilfredshedsundersøgelser på plejehjemmene i 2022 og derfor sammenlignes der med 2021. Den samlede tilfredshedsmåling på plejehjemmene viser et stabilt niveau. I 2023 er denne på 77 %. Den samlede tilfredshed i 2021 lå på 78 % i 2021.

I tilfredshedsundersøgelsen spørges der til, om borgerne modtager den hjælp, som er vigtig for dem. Hertil svarer 79 %, som får hjælp fra Pleje og Rehabilitering i 2023, at det gør de. I 2022 var det tilfældet for 77 % af borgerne, altså en stigning på 2 procentpoint. På plejehjemmene ligger tilfredsheden på 89 % siden 2019.

På plejehjemmene er der 92 % af beboerne, som svarer, at de er trygge, og 71 % har hyggelige dage. Med besparelserne 2023 er der skåret i aktiviteter

på plejehjemmene, og der vil i den kommende tid blive sat fokus på aktiviteter. Forventningen til dette er, at der via frisættelsen fra interne procedure og regler fra 2024 kan frigives tid og ressourcer, som kan anvendes til at tilpasse plejehjemmene efter de lokale forhold, fx til øgede aktiviteter.

I hjemmeplejen er der igangsat et projekt 'selvstyrende teams' i 2023, som skal skabe bedre kontinuitet, en bedre tværfaglig indsats med afsæt i borgernes behov og en bedre borgeroplevet kvalitet. Projektet er opstartet i ét team i Pleje og Rehabilitering. Afprøvningen har vist gode resultater pt.

Vi er sammen med borgerne

Antallet af unge, voksne og ældre, der rammes af ensomhed har de seneste år været stigende. Derfor arbejdes der med forskellige tiltag, som skal forebygge ensomhed. Folkehusene er med til at skabe nye fællesskaber. I forbindelse med budgetforliget er der igangsat et arbejde med at se på folkehuses fremtidige organisering og videre udvikling.

Der bliver arbejdet med antallet af frivillige. Under og lige efter corona var der et markant fald i antal frivillige. Antallet af frivillige er nu på vej op. Derudover arbejdes der med fællesskaber fx via 'Aarhus Spiser Sammen', foreningsbrobyggere og arrangementer for nytilflyttere.

I brugertilfredshedsundersøgelserne for 2023 tilkendegiver 88 % af borgerne som får hjælp fra Pleje og Rehabilitering, at de ikke ofte føler sig uønsket alene. På plejehjemmene ligger denne på 93 % i 2023. Resultatet er på niveau med de foregående år. I Aarhus føler ca. 11 % af borgerne sig ofte uønsket alene, hvilket næsten er på samme niveau som modtagere af hjemmepleje.

Vi rækker ud

I Sundhed og Omsorg arbejdes der med at øge samarbejder med erhvervslevet, forskning, foreninger, fonde, civilsamfund mv, således der kan opnås ny viden og læring.

I 2023 blev der etableret et Advisory board for Sundhed og Omsorg, som skal styrke samarbejdet mellem erhvervslevet, civilsamfund og kommunen, og der kan opnås nye perspektiver på driften på sundheds- og ældreområdet, nye innovative løsninger og inddragelse af frivillige.

Valgmuligheder er vigtige for borgerne. Private leverandører giver borgerne valgmuligheder og supplerer kommunerne i den faglige indsats. Derfor har der i 2023 været fokus på at etablere flere aftaler, som giver borgerne i hjemmeplejen flere valg. I 2023 er der godkendt en ny leverandør af pleje og praktisk hjælp, og en ny leverandør af praktisk hjælp.

Via frisættelsen af kommunale plejehjem vil Sundhed og Omsorg styrke det individuelle præg og forskellighed, som skal styrke flere valgmuligheder.

Ydelser

Sundhed og Omsorgs indsatser fordeler sig på en række hovedområder:

- Drift af plejehjem
- Drift af folkehuse
- Madtilberedning og drift af caféer i folkehusene
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere med behov, uanset alder
- Sygepleje til alle borgere med behov uanset alder
- Hjælpe midler til alle borgere med behov, uanset alder

- Akut- og rehabiliteringstilbud
- Aktivitets- og træningstilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning
- Fremme af frivillighed og medborgerskab

Aktivitets- og produktivitetstal for Sundhed og Omsorg

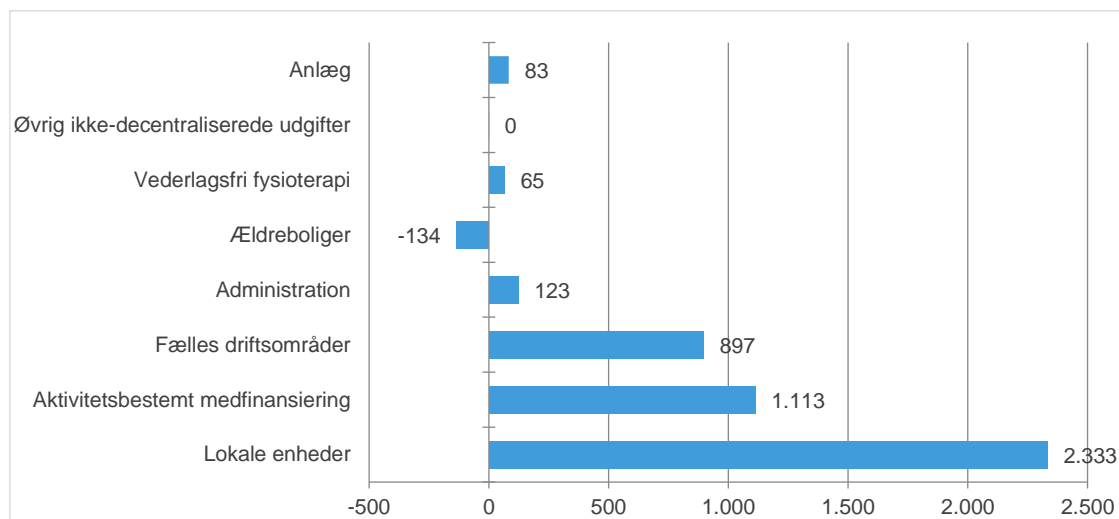
Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2020	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Antal modtagere af hjemmehjælp (inkl. rehabilitering)	6.940	7.100	7.182	7.298
Antal visiterede timer pr. modtager pr. år (inkl. rehabilitering)	175	170	164	164
Ansatte pr. plejebolig	0,92	0,92	0,92	0,91
Forebyggelige indlæggelser for de 65 + årige pr. 1.000 indbyggere ift. 65 + årige (indlæggelsesdiagnose)	45,9	46,5	46	45,4

ØKONOMI

Sundhed og Omsorg har brugt netto i alt ca. 4,5 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene - ca. 0,7 mia. kr. - kommer via huslejeindtægter og beboerbetalning, tilskud fra staten, refusioner, salg af pladser til andre kommuner samt salgsindtægter på anlægsområdet, og derved udgør de kommunale udgifter på området ca. 5,2 mia. kr.

De fleste af pengene - ca. 4,4 mia. kr. – går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (83 mio. kr.) finansierer investeringer i nyt plejehjemsbyggeri samt ombygning og vedligeholdelse af eksisterende plejehjem og andre bygninger i Sundhed og Omsorg (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2023

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
3.31 Lokale enheder	2.197	2.297	2.295	2.333	38
3.31 Aktivitetsbestemt medfinansiering	56	56	59	58	-1
3.31 Fælles driftsområder	818	833	945	897	-49
3.31 Administration, HK6 løn- og personaleudgifter *	105	121	121	123	3
Decentraliserede driftsområder i alt	3.176	3.307	3.420	3.411	-9
3.34 Ældreboliger	-111	-126	-127	-134	-8
3.35 Aktivitetsbestemt medfinansiering	1.015	1.029	1.059	1.055	-4
3.35 Vederlagsfri fysioterapi	67	63	66	65	-1
3.35 Ydelsesstøtte og servicearealtilskud	1	0	1	0	-1
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	972	966	999	986	-14
Driftsudgifter i alt	4.148	4.273	4.419	4.397	-23
3.32 KB bevillinger	59	39	27	42	15
3.36 Anlæg	78	50	26	41	15
Anlægsudgifter i alt	137	89	53	83	30

*Omorganisering medfører overførsel af personaleudgifter til HK6.

Regnskabet for 2023 på det decentraliserede område viser mindredgifter på 9 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget ved årets start. Budgettilførsler i løbet af året, tidsforskydninger og udgiftstilbageholdenhed har øget budgettet i løbet af året og dermed ender årets resultat reelt med et overskud på 57 mio. kr.

Resultatet er en blanding af merudgifter på driftsområderne (plejehjem, teams i Pleje og Rehabilitering, sundhedsenheder mv) og mindredgifter og tidsforskydninger på fællesområderne. Driftsområdernes resultat er dog markant forbedret siden regnskab 2022, og der er fortsat fokus på at bringe enhederne i balance.

Mindredgifter på fællesområderne skyldes hovedsageligt forbrugstilbageholdenhed for at undgå overskridelse af loftet for serviceudgifter samt andre tidsforskydninger, blandt andet på sundhedsområdet.

Dertil kommer mindredgifter som følge af inflationskompensation, mindredgifter til fælles indsatser, herunder hjælpemidler, og mindredgifter til elevområdet som følge af udfordringer med at tiltrække ansøgere til SOSU-uddannelserne. Der har desuden været mindredgifter/merindtægter ved køb og salg af pladser/ydelser ved andre kommuner.

Regnskabet for afdelingens boligafdeling udviser mindredgifter på 8 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Indeholdt i resultatet er mindredgifter til tomgang på 5 mio. kr., hvor regnskabet for 2022 udviste merudgifter. Mindredgifterne er primært båret af mindreforbrug af hensatte midler.

Mindreudgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering skyldes nogle mere tekniske forskelle i fremskrivningsmodellerne for kommunens økonomi og sundhedsstyrelsens afregning. Mindreudgifter til vederlagsfri fysioterapi skyldes færre gennemførte genoptræningsplaner i privat regi end forventet i de sidste 2 måneder af året.

Mindreudgifter til anlæg skyldes tidsforskydninger, dels som følge af konkurrencer for leverandører, som afventer retsbehandling og dels på grund af forhandlinger med totalentreprenører om færdiggørelse af projekterne. Herudover har der været tidsforskydninger til opstart af enkelte projekter, som først sent på året er besluttet igangsat.

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2023 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Sundhed og Omsorg viser et overskud på 57 mio. kr.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	57

Note 1) + = overskud, - = underskud

Sundhed og Omsorg har som følge af overskuddet på 57 mio. kr. i regnskab 2023 en opsparing på 207 mio. kr. Akkumuleret opsparing er som følg heraf 34 mio. kr. højere end den vedtagne decentraliseringsordning for Sundhed og Omsorg. I henhold til vanlig praksis bliver midlerne afsat på en reserve i Borgmesterens Afdeling til senere udmøntning på Sundhed og Omsorgs område.

Den samlede opsparing i Sundhed og Omsorg med årets korrektioner til opsparingen er dermed 173 mio. kr. ultimo 2023. Det svarer til 5 % af Sundhed og Omsorgs forbrugsmulighed på 3 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	141
Årets resultat 2023	57
Samlede korrektioner til opsparing	10
Opsparing 2023 efter regnskabet	207
Overskydende opsparing på reserve til Byrådets udmøntning	-34
Opsparing ultimo 2023 til disponering af Sundhed og Omsorg	173
- heraf decentralt på institutionsniveau	12
- heraf større eksternt finansierede projekter	-1
- heraf fælles og tværgående midler (forvaltninger og puljer), blandt andet til indfasning af besparelser, effektiviseringer gennem velfærdsteknologi, sundhedsfond, rekruttering og fastholdelsesinitiativer og VTU OPI puljen.	162

Kultur og Borgerservice

Kultur og Borgerservice bidrager til at gøre Aarhus til en god by for alle og arbejder for at skabe rammer og faciliteter for det gode, mangfoldige kultur- og fritidsliv. Den brede kontakt med borgerne i Aarhus Kommune giver også et godt grundlag for at sikre en god demokratisk samtale. Med det afsæt har Kultur og Borgerservice arbejdet efter fem pejlemærker, som er blevet udarbejdet i dialog med Kulturudvalget.

Vi sikrer stærke og sunde fællesskaber

Kultur og Borgerservice arbejder for, at alle mennesker kan være med i et fællesskab – det kan både være i de folkeoplysende foreninger eller selvorganiserede aktiviteter. At dette arbejde bærer frugt, kan ses på foreningernes medlemstal, som er steget i 2022 sammenlignet med tidligere år – og endda samlet set er højere end før Corona. (Data for 2023 er endnu ikke tilgængelige). Der har været mest positiv udvikling i aldersgruppen 25-59 år. Skolebørn i alderen 6-12 er den klart mest foreningsaktive gruppe – i gennemsnit er alle børn medlem af mere end én forening. Fastholdelse af foreningsaktiviteten op i ungdoms- og voksen-årene er en del af indsatserne i Sport- og Fritidspolitikken.

Besøgsaktiviteten på Aarhus Kommunes biblioteker er endnu ikke på helt samme niveau som før Corona. Men med mere end 2 mio. besøg manifesterer bibliotekerne sig som et meget vigtigt tilbud for borgerne.

Årstal	2019	2020	2021	2022	2023
Besøg på Dokk1	1.276.083	717.117*	639.970*	1.082.402	1.076.861
Besøg på lokalbibliotekerne	1.196.847	700.742*	558.751*	1.048.485	1.061.504
Musikskoleelever	5.949	5.941	6.025	5.979	6.906

*: Data påvirket af COVID-19-foranstaltninger

Derimod er antallet af musikskoleelever steget kraftigt i 2023. Denne stigning kommer særligt fra længerevarende samarbejdsprojekter og børnekulturelle aktiviteter drevet af Musikskolen. Også Børnekulturhuset på Brobjergskolen har succes med sine børnekulturelle aktiviteter. I 2023 deltog samlet set ca. 31.000 i Børnekulturhusets aktiviteter – et niveau, som er højere end før Corona.

Mange aarhusianere er inkluderet i de forskellige fællesskaber. Men det betyder ikke, at vi er i mål – Kultur og Borgerservice vil fortsat arbejde på denne dagsorden – især inklusion af dem, som slet ikke er medlem af en forening eller aktive i andre sunde fællesskaber. Samtidig arbejdes der på at udbygge og modernisere faciliteterne indenfor kultur og fritidsområdet, så der både bliver plads til flere aktiviteter, og at aktiviteterne udbydes i tidsvarende rammer.

ORGANISATION

Du kan læse mere om os på [Kultur og Borgerservice \(aarhus.dk\)](https://kultur.aarhus.dk)

Der er 855 fuldtidsansatte i Kultur og Borgerservice

Vi styrker børn og unges trivsel

Børn og unge skal have plads til at drømme, lege og være forskellige – det giver trivsel. Fritidspassene er blot ét af de initiativer, som Kultur og Borgerservice arbejder på inden for dette pejlemærke. Og her ses en opadgående tendens i anvendelsen af dem.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udstedt	4.761	5.347	5.289	5.158	5.368	5.345	6.126	5.741
Anvendt	1.578	1.752	1.770	1.900	1.784	1.613	1.959	2.096
Udnyttelsesgrad	33%	33%	33%	37%	33%	30%	32%	37%

Udnyttelsesgraden på 37 % understreger den positive tendens i anvendelsen af fritidspassene – et initiativ, som der vil blive arbejdet videre med i de kommende år i et tværgående samarbejde, som blev etableret i 2023.

Børne- og ungekulturelle initiativer kan have en gavnlig effekt på trivslen – dette understreges af FLUKHX (et samarbejde mellem Frontløberne, UKH, og Institut for (X)). Her viser en spørgeskemaundersøgelse, at hele 93 % af de 196 adspurgte unge er enige i, at FLUKHX har gjort, at de har kunnet indgå i positive sociale fællesskaber samt, at det har haft en positiv indflydelse på livskvaliteten.

En udtalelse fra en elev i et forløb med kunst i folkeskolens specialklasser viser også at kulturen skaber trygge rammer for at udfolde sig:

"Nogle gange, når jeg skal optræde, føler jeg mig lidt pinlig, men her føler jeg, at det er trygt"

Der er således positive erfaringer for Kultur og Borgerservice at bygge videre på i de kommende års arbejde med at styrke børn og unges trivsel.

Vi styrker demokrati og medborgerskab

Demokratisk dannelse og folkeoplysning er fundamentet for, at vi sammen kan finde løsninger på både små og store udfordringer – og alle kan bidrage til dette. I arbejdet med at styrke medborgerskab og demokratisk dannelse afholder Kultur og Borgerservice en række aktiviteter og arrangementer på bibliotekerne. I løbet af 2023 er der blevet afholdt 142 arrangementer på bibliotekerne med demokrati som indsatsområde.

Yderligere giver Kultur og Borgerservice tilskud til foredragsvirksomhed i de aarhusianske aftenskoler – foredrag som spænder bredt over en række emner med folkeoplysende formål. Der blev afholdt over 1.100 foredrag årligt med mere end 35.000 deltagere, men deltagerantallet i 2022 var fortsat lavere end før corona.

Bibliotekernes neutrale rum og de mange arrangementer gør indtryk og har betydning for den enkelte borger i Aarhus Kommune. Et eksempel herpå er følgende citat fra en kvinde, som deltog i arrangementet "Deler Grenåvej os" på Risskov Bibliotek:

"Det var en veninde, der fik mig afsted. Jeg blev faktisk lidt inspireret og kunne godt finde på at komme til flere arrangementer hernede. Jeg vil også tænke lidt over det med, at vi gerne selv må komme med forslag til emner. Min lokalpatriotisme blev vækket lidt til live i aften. De helt nære emner kan virkelig sætte gang i folk – folk har

meninger om det. Så længe det er noget væsentligt og ikke bare handler om, hvor der går skel eller sådan noget.”

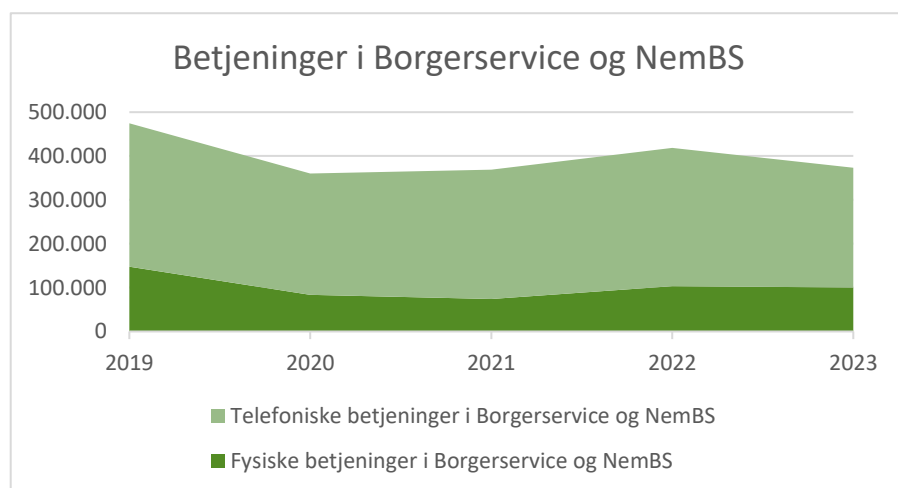
Det er også værd at fremhæve, at ordningen med borgerforslag blev indført i 2023. Det første forslag har opnået det nødvendige antal underskrifter, og det blev i februar 2024 behandlet i Byrådet.

Der er en række initiativer, som skal styrke den demokratiske dannelse og medborgerskabet i Aarhus Kommune – initiativer som vil fortsætte i de kommende år.

Vi er med til at løse velfærdsopgaver

Alle er medborgere og skal mødes ligeværdigt. Denne opgave bidrager Kultur og Borgerservice til både ved at stille neutrale rum til rådighed, som borgerne selv vælger til, og ved at samarbejde på tværs af fagområder.

Borgerservice er en vigtig indgang for borgerne for en række velfærdsopgaver. Årligt gennemføres titusindvis af betjeninge i Borgerservice, både fysisk og telefonisk. Udviklingen i antallet af betjeninge afspejler både covid-periodens restriktioner og udsving pga. national lovgivning om f.eks. MitID. Men det afspejler også et målrettet arbejde med kanalstrategi og den stigende grad af digitalisering, hvor borgerne betjener sig selv. Det har fjernet mange af de lette ekspeditioner og telefonomstillinger.

Kultur og Borgerservice har samtidig et fokus på de borgere, som har særlige behov. Borgerservice2Go gør betjeningen mere tilgængelig for nogle af kommunens udsatte borgere. Med dette initiativ rykker Borgerservice ud til værestederne og udfører betjeningen. Det har i 2023 resulteret i 268 besøg med 895 betjeninge til følge. Kultur og Borgerservice arbejder tillige aktivt med digital inklusion. I 2023 er der gennemført prøvehandlinger, herunder forsøg med MitID til udsatte borgere. Prøvehandlingerne har overordnet vist, at digital inklusion indsatserne medfører serviceforbedringer for borgerne samtidig med, at de har et væsentligt kommunaløkonomisk potentiale.

Kultur og sundhed hænger også sammen. Det er Kultur- og Sundhedsplanen er levende bevis på. I perioden fra 2021-2023 er det givet tilskud for over 2 mio. kr. til mere end 50 projekter, der har nået ud til over 6.000 deltagere. Projekterne spænder bredt fra sammenspilsinitiativer for unge, teaterproduktion om og med ældre borgere samt skriveforløb for borgere med sygdom. En deltager i et skriveforløb udtaler:

"Jeg ryger ikke ned i depressioner, som jeg gjorde førhen. Jeg tror, at skriverserne hjælper på det, at man får tingene ud, før det sætter sig fast"

Vi bidrager til at løse klimaudfordringen

For at vi kan løse klimaudfordringen er der brug for, at vi alle bidrager. Kultur og Borgerservice gør gennem oplysning og vanebrud klimamål til hverdagsmål og tænker selv klima ind i hverdagen.

Klimaborgersamlingen er et helt konkret eksempel på, hvordan Kultur og Borgerservice bidrager til at løse klimaudfordringen. Udkommet af Klimaborgersamlingen blev en række anbefalinger, under fire overskrifter: 1) Vores kost, 2) Ting og sager, 3) Energi og 4) Mobilitet. Anbefalingerne anviser en bred palette af forslag til, hvordan Aarhus Kommune som samfund kan nedbringe sit klimaaftryk. Anbefalingerne er afleveret til Byrådet og indgår i arbejdet med klima som vildt problem.

Der arbejdes også med klimaregnskaber for kulturinstitutioner. Med den gældende Kulturpolitik er det fastslået, at kulturinstitutioner, som modtager mere end 1 mio. kr. i driftstilskud, skal aflægge klimaregnskab. Der er på nuværende tidspunkt 29 kulturinstitutioner, hvor det gør sig gældende. Kultursekretariatet har afholdt workshops, samlingsmøder og 1:1 møder for at fremme arbejdet med klimaregnskaberne. Og det virker – en spørgeskemaundersøgelse viser, at næsten 80 % af de kulturinstitutioner tilkendegiver, at det har påvirket deres arbejde med grøn omstilling.

På idrætsområdet har GrønBazar været afviklet for første gang. Og med stor succes – over 600 kg. tøj blev samlet ind ved forskellige idrætsforeninger og skulle uddeles ved selve GrønBazar-arrangementet. Der var sendt direkte invitationer til de aarhusianere, der modtager fritids- og aktivitetspas, men alle var velkomne, og tøjet var væk på halvanden time. Til de kommende år er målsætningen at få samlet endnu mere tøj sammen.

YDELSER

Kultur og Borgerservice tilbyder borgerne en række servicetilbud via kommunale institutioner, stiller faciliteter til rådighed for foreningslivet og andre brugere, samt yder tilskud til foreninger og selvejende institutioner. Ydelserne er kort oplyst nedenfor.

- **Sport & Fritid:** Yder tilskud samt stiller rammer og rum til rådighed for idrætsforeninger, spejderforeninger, oplysningsforbund med videre. Derigennem gives de bedste betingelser for, at alle borgere i Aarhus kan tage del i et aktivt og udviklende fritidsliv.
- **Kultur:** Musikhuset, Aarhus Symfoniorkester, Aarhus Musikskole, Godsbanen, Børnekulturhuset, Filmby Aarhus. Dertil kommer tilskud til en række museer og teatre, bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl.
- **Borgerservice og Biblioteker:** Borgerservicecenter (Dokk1), Hovedbibliotek (Dokk1), 17 lokalbiblioteker og Aarhus Stadsarkiv.
- **Aarhus Events:** Kommunens eventenhed, forankret i Kultur og Borgerservice. Via puljer til sports- og kulturelle events hverves, udvikles og afvikles større og strategiske events.

I nedenstående skema er der aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Kultur og Borgerservice

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2020	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Bibliotekerne: Udvikling i antal besøgende ift. lønudgiften 2014=100	63	56	87	91
Musikhuset Aarhus: Udvikling i antal betalende gæster pr. årsværk 2013=100	49	79	130	131
Musikhuset Aarhus: Belægningsprocent i salene (%)	82	76	74	78
Aarhus Musikskole*: Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter 2014=100	135	150	120	152

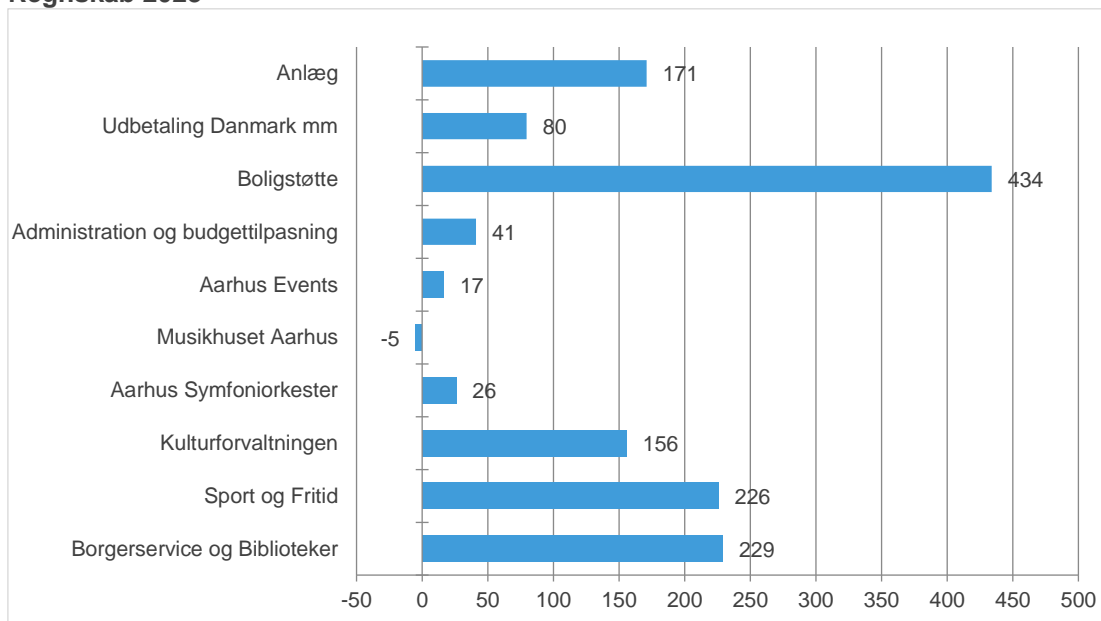
*Antallet af musikskoleelever genberegnet for hele perioden, hvor der er taget hensyn aktiviteter med skolerne. Der blev ændret regnskabsprincip i 2022, hvilket giver et afvigende tal det år.

ØKONOMI

Kultur og Borgerservice har brugt i alt 1.375 mio. kr. på drift og anlæg i 2023. Heri er indeholdt indtægter på 460 mio. kr. (tilskud fra staten, gebyrer, refusioner og billetindtægter). De samlede bruttoudgifter er dermed på 1.835 mio. kr.

De fleste af udgifterne - omkring 1,14 mia. kr. – går til indsatser og service til borgerne. Hertil kommer udgifter til boligstøtte på 434 mio. kr. I 2023 har der været udgifter på 179 mio. kr. til anlægsinvesteringer, men samtidig indtægter på 8 mio. kr., hvilket betyder, at anlægsområdet i 2023 samlet viser et nettoforbrug på 171 mio. kr.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2023

Regnskabet for det samlede decentraliserede område (drift og anlæg) i 2023 viser, at forbruget er lidt lavere end det oprindelige budget. Afbigelsen i Borgerservice og Biblioteker skyldes, at der ikke blev afholdt valg i 2023. Der er tidsforskydninger på projekter i bl.a. Filmbyen og vedr. European Choir Games. Kulturforvaltningen har derudover modtaget indtægter for udgifter afholdt i tidligere år og har tidsforskydninger i udbetalinger af tilskud.

Der er et merforbrug under det ikke-decentraliserede område på 18 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, hvilket skyldes en mindre stigning i boligstøtte udgifter og at Udbetaling Danmark har opkrævet flere midler end oprindelig udmeldt.

Under anlæg er der et merforbrug på 131 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, hvilket bla. skyldes tidsforskydninger af forventede indtægter.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afbigelse (R-B 2023)
Borgerservice og biblioteker	219	237	235	229	-6
Sport og Fritid	219	213	229	226	-3
Kulturforvaltningen	156	169	169	156	-13
Aarhus Symfoniorkester	21	24	23	26	3
Musikhuset Aarhus	-14	-2	-2	-5	-3
Aarhus Events	16	16	15	17	2
Administration og buffer til forbrug af opsparing på driften	36	33	34	41	7
Decentraliserede driftsområder i alt	652	691	702	690	-12
Boligstøtte	415	410	424	434	10
Øvrig ikke-decentraliserede udgifter (Udbetaling Danmark mm)	79	82	72	80	8
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	493	492	496	514	18
Driftsudgifter i alt	1145	1183	1198	1204	6
Anlæg i Kultur og Borgerservice	42	85	40	171	131
Anlægsudgifter i alt	42	85	40	171	131

Årets resultat og opsparing

Årets forbrug på de decentraliserede områder er på 690 mio. kr. Med en økonomisk ramme på 707 mio. kr. giver det et overskud på 17,8 mio. kr. i 2023 (svarende til 2,5%).

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	18

Note 1) + = overskud, - = underskud

Den samlede opsparing i Kultur og Borgerservice stiger fra 53,4 mio. kr. til 71,2 mio. kr. som følge af årets overskud på 17,8 mio.kr. Den samlede opsparing udgør 10,1% af den samlede ramme.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	51
Årets resultat 2023	18
Samlede korrektioner til opsparing	2
Opsparing ultimo 2023	71
- heraf decentralt på institutionsniveau	53
- heraf større eksternt finansierede projekter	6
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	12

Teknik og Miljø

Teknik og Miljø arbejder med klima, byudvikling, klimatilpasning, mobilitet, miljø, planprocesser mv. Derudover har Teknik og Miljø fra 2024 overtaget ansvaret for Aarhus kommunes samlede ejendomsområde i regi af Aarhus Ejendomme.

Teknik og Miljø's opgaveløsning tager afsæt i visionen i Aarhusmålene om, at "Aarhus er en god by for alle". Aarhusmålene sætter sammen med fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus nu og i fremtiden. Aarhusmålene er de overordnede mål for byens udvikling og indikatorerne for, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker.

Målene peger i større eller mindre grad direkte ind i det arbejde, der foregår i Teknik og Miljø, og målene dækker bredt over Teknik og Miljø's opgaveområder og har dannet grundlag for Teknik og Miljø's vision og mission:

*Vi skaber attraktive og bæredygtige rammer for livet i Aarhus
(mission)*

*Vi er blandt byens bedste arbejdspladser og gør Aarhus til en god by for alle
(vision)*

Teknik og Miljø har i 2023 igangsat et arbejde der skal vurdere organisationens kerneopgaver i lyset af byrådets ambitioner indenfor især klima, biodiversitet og bæredygtig byudvikling. Arbejdet hermed fortsætter i 2024.

Særlige indsatsområder

Et særligt indsatsområde for Teknik og Miljø i 2023 har været realiseringen af indsatser med afsæt i Byrådets kommissorium for "**klima som et vildt problem**". Med byrådsbeslutning er igangsat en række udviklingsspor mod en ny klimastrategi, klimaplan og grøn mobilitetsplan.

Derudover har 2023 været præget af det udmøntende arbejde i forlængelse af byrådets beslutning om samling af Aarhus kommunes ejendomsportefølje i **Aarhus Ejendomme**. Denne beslutning blev pr. 1. januar effektueret ved samling af ca. 600 medarbejdere i en ny forvaltning under Teknik og Miljø. 2024 vil fortsat være præget af opstarten af Aarhus Ejendomme indenfor det målbillede som byrådet har defineret for organisationen.

I budget 2023 blev der beskrevet tre udvalgte fokusområder for Teknisk Udvalg, hvor der var særlig fokus på politikudvikling og mulighederne for at udvalget kunne byde ind i forvaltningens indsatser og opgaver:

Dialog og samarbejde. Teknisk Udvalg igangsatte fokusområdet med en større temadrøftelse for at afsøge, hvilke udfordringer, muligheder og dilemmaer, udvalget gerne ville forfølge yderligere. Siden er fokus på emnet kun blevet større, og Teknisk Udvalg sætter fortsat retning på området i kraft af deres rolle som følgegruppe i udarbejdelsen af den nye Aarhusmodel for Borgerinddragelse.

ORGANISATION

Du kan læse mere om os på: <http://aarhus.dk/mtm>

Der er ca. 1.600 fuldtidsansatte i Teknik og Miljø

Det grønne og blå Aarhus – biodiversitet og oplevelser. Teknisk Udvalg har gennemført flere temadrøftelser på området suppleret med løbende drøftelser om klimatilpasning. Udvalget har bidraget ind i arbejdet med kommuneplantillægget 'Et grønnere Aarhus med mere blå' og har bl.a. haft fokus på potentialerne for flere grønne og rekreative områder, Aarhus Kommunes arbejde med de blå og grønne anlægsinvesteringer og drøftelser af de dilemmaer, der kan opstå, når der skal sikres plads til de mange mål for den grønne og blå udvikling. Udvalget har fortsat fokus på emnet og har netop gennemført temadrøftelser om den kommende vandforsyningsplan og klimatilpasningsplan ligesom der løbende er drøftelser om grundvands-sikring.

Byens arv – hvad skaber og efterlader vi? Teknisk Udvalg var en aktiv del af udarbejdelsen af Politik for Bykvalitet og Arkitektur, der blev vedtaget i november 2022. Udvalget var løbende inddraget i at sætte retning for indhold og fokus i politikken. Udvalget har desuden været tidligt inddraget i arbejdet med Planstrategi 2023, hvor der har været afholdt flere drøftelser – og har haft et særligt fokusområde omkring tryk og tilgængelighed i byens rum, hvor der blev afholdt et fælles temamøde med Handikaprådet.

YDELSER

Teknik og Miljø arbejdsområder dækker over en række forskelligartede opgaver, hvor der bl.a. kan nævnes nedenstående:

- *Byliv:* Anlæg og drift af grønne områder, betalingsparkering, p-kontrol og medborgerskab.
- *Byrum:* Drift og anlæg af veje, stier og fortove, byggemodning, mobilitetsprojekter herunder arbejde med den grønne mobilitetsplan, vinterdrift og kollektiv trafikplanlægning.
- *Plan og Byggeri:* Byggesagsbehandling og planprocesser.
- *Natur og Miljø:* Klimatilpasning, skovrejsning og vand og naturopgaver.
- *Bystrategi, Arealudvikling og Almene Boliger:* Byudvikling, kvoter til almene boliger, grundsalg og klima.
- *Ejendomme:* Vedligehold og genopretning af kommunes ejendomme, samling af ejendomsfunktioner.

Der er ikke relevante aktivitets- og produktionstal ift. opgørelse af ydelser på Teknik og Miljø område.

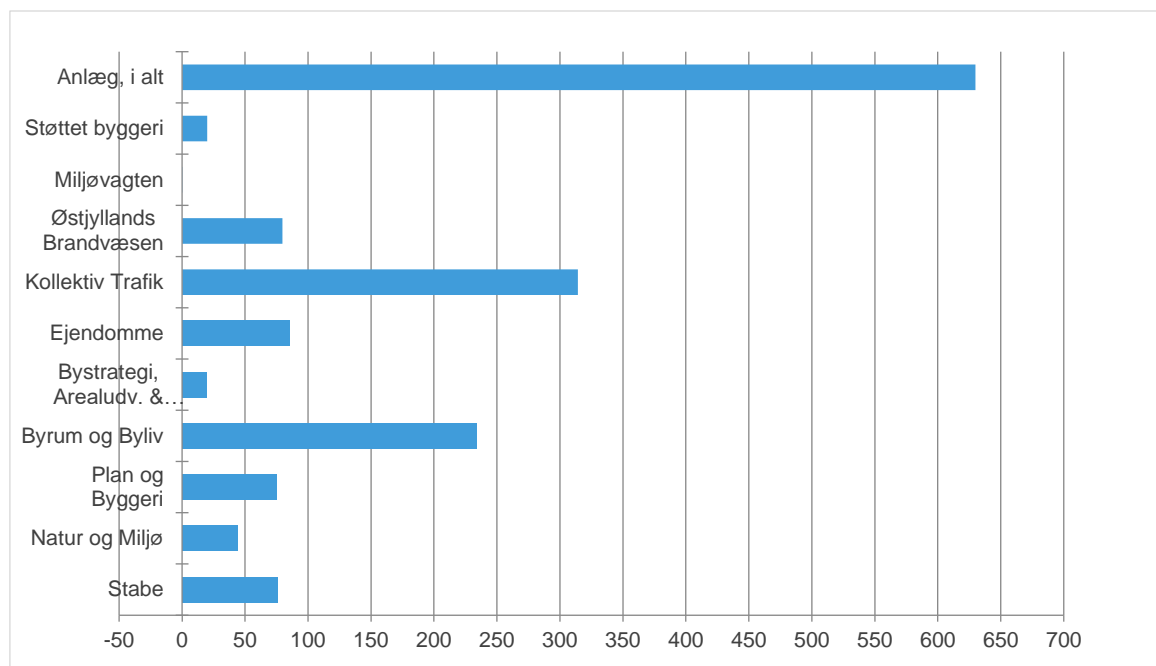
ØKONOMI

Teknik og Miljø har brugt i alt knap 1,6 mia. kr. (netto) i 2023 på driftsudgifter og udgifter til anlæg. Nogle af pengene – ca. 0,6 mia. kr. – kommer via indtægter, og derved udgør de egentlige kommunale udgifter til både drift og anlæg ca. 2,2 mia. kr.

De store driftsområder i Teknik og Miljø er vejvedligeholdelse, drift af grønne områder, kollektiv trafik, myndighedsbehandling, ejendomsdrift mv. Udgifterne udgjorde i 2023 ca. 1,3 mia. kr. og indtægterne ca. 0,3 mia. kr. En væsentlig del af forbruget i Teknik og Miljø er på anlægsområdet. I 2023 er der anlægsudgifter på ca. 0,9 mia. kr. og indtægter for 0,3 mia. kr.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i Teknik og Miljø.

Regnskab 2023

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

De væsentligste opmærksomhedspunkter i forhold til regnskabsresultatet er følgende; Der har samlet set været nettodriftsudgifter på de decentraliserede områder på 947 mio. kr. Dette forbrug var højere i 2022, men niveauet er stadig væsentlig højere end i 2021.

Hvor stigningen i udgifter fra 2021 til 2022 hovedsageligt kan forklares i forhold til Ejendomme og Kollektiv Trafik, så er det således også de områder, som har det største fald i regnskabet fra 2022 til 2023. I 2023 blev det ifm. budget til 2023, vedtaget at udbetale 30 mio.kr. fra Aarhus' egenkapital allerede i 2023 til sektoren for Kollektiv Trafik, som dermed har påvirket resultatet for 2023 kraftigt. Ift. Ejendomme skyldes faldet i regnskab mellem 2022 og 2023, at Ejendomme ikke længere betaler en leasingydelse vedr. Blixen på ca. 17 mio. kr. Således er faldet både på budget- og regnskabssiden.

Udgifterne til anlæg svinger meget fra år til år, alt efter hvilke anlægsprojekter, som bliver gennemført. I 2023 var der en afvigelse på 313 mio. kr. mellem regnskab og budget. Dette dækker hovedsageligt over betydelige mindreindtægter på 425 mio.kr. og mindreudgifter på 129 mio. kr. i MTM (ekskl. Ejendomme). Mindreindtægterne er primært vedr. et salg på indre Aarhus Ø, som ikke er realiseret i 2023. De største mindreudgifter relaterer sig til Giber Ringvej og Viborgvej.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
2.01 Stabe	69	75	87	76	-12
2.01 Natur og Miljø	46	46	58	44	-14

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
2.01 Plan og Byggeri	74	70	81	75	-7
2.01 Byrum og Byliv	219	226	235	233	-1
2.01 Bystrategi, Arealudv. & Almene Boliger	19	21	23	19	-4
2.01 Ejendomme	-24	102	84	85	2
2.13 Kollektiv Trafik	306	359	318	314	-3
2.01 Stabe	69	75	87	76	-12
<i>Decentraliserede driftsområder i alt</i>	783	972	968	927	-41
Ikke dec. Støttet byggeri	17	19	27	21	-6
<i>Ikke-decentraliserede driftsområder i alt</i>	17	19	27	21	-6
Driftsudgifter i alt	800	991	995	947	-47
Anlæg	200	-29	317	630	313
Anlægsudgifter i alt	200	-29	317	630	313

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2023 betyder, at årets resultat på de decentraliserede områder i Teknik og Miljø viser et samlet overskud på 47 mio. kr. ift. budget.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	27

Note 1) + = overskud, - = underskud

Der har været 2,1 mio. kr. i korrektioner til den samlede opsparing i Teknik og Miljø. Den samlede opsparing i Teknik og Miljø er dermed 43 mio. kr. ultimo 2023. Det svarer til ca. 4 % af Teknik og Miljø's forbrugsmulighed på 995 mio. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	17
Årets resultat 2023	27
Samlede korrektioner til opsparing	-1
Opsparing ultimo 2023	43
- heraf centralt på institutionsniveau	0
- heraf større eksternt finansierede projekter	1
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	42

Borgmesterens Afdeling

Borgmesterens Afdeling arbejder for at gøre byrådets vision om, at Aarhus skal være en god by for alle, til virkelighed.

Borgmesterens Afdelings opgave er at hjælpe byrådet, Magistraten og borgmesteren med at understøtte, at der skabes beskæftigelse, udvikling i bysamfundet og bæredygtig vækst. Således varetager Borgmesterens Afdeling - som besluttet af byrådet i Styrelsesvedtægten - den tværgående udvikling og koordinering i magistratsstyret og sikrer sammenhæng mellem byrådets politikformulering, Magistratens opgaver og administrationens tværgående arbejde.

I 2021 vedtog Byrådet 'Aarhuskompasset – Aarhus Kommunes nye forståelsesramme' som beskriver den slags kommune og fællesskab, vi gerne vil være – og er på vej til at blive. Med sigtet om 'Mindre system. Mere borger' vil vi med Aarhuskompasset styrke vores fokus på, hvad der har værdi for borgerne og samfundet. Vi vil skrue op for samskabelse i vores tilgang til velfærdsudvikling - og vi vil arbejde, udvikle, styre og lede mere vidensinformeret. Denne grundlæggende kulturforandring er hele kommunen fælles om, men Borgmesterens Afdeling har et særligt ansvar i at understøtte og facilitere forandringen.

I 2022 identificerede Byrådet en række vilde problemer, som er viklet ind i hinanden og som står i vejen for realiseringen af Aarhusmålene. Det er vilde problemer, som Aarhus Kommune ikke kan løse alene, men som vi kan påvirke i den rigtige retning. Det kræver, at vi går nye veje, styrker samarbejdet internt i Aarhus Kommune og indgår i fordomsfrie, tætte og åbne samarbejder mellem kommune, borgere, virksomheder, civilsamfund, andre offentlige institutioner og alle andre aktører, der har mulighed for at påvirke de vilde problemer.

I 2023 er byrådet blevet præsenteret for problemforståelserne for hver af de vilde problemer, som danner grundlag for det videre arbejde med at finde netop de handlinger, som kan påvirke de vilde problemer i den rigtige retning. En række prøvehandling er i den forbindelse blevet igangsat, og flere vil komme til.

Arbejdet med at omsætte forståelsen af problemerne til muligheder, via igangsættelse af prøvehandling, er forankret på tværs af alle afdelinger i kommunen, men Borgmesterens Afdeling har et særligt ansvar i at understøtte og koordinere arbejdet.

I 2023 er der desuden arbejdet med "bedre borgersamarbejde" blandt andet via deltagerbudgetter i oplandet. Arbejdet tager udgangspunkt i en systematisk kortlægning af idéer, ønsker og behov i samtlige 18 fritlæggende lokalområder i Aarhus Kommune i dialog med Fællesråd og andre lokale aktører. Samarbejdet og kommunikationen er tæt og dialogbåret, og den finder sted på borgernes præmisser og med udgangspunkt i det enkelte lokalområdes ønsker. En tilgang, borgerne kvitterer for. Kortlægningsarbejdet sætter retning for den fortsatte disponering af midler fra Oplandspuljen i de kommende år.

2023 har i høj grad været præget af de tragiske omstændigheder omkring den fortsatte krig i Ukraine – som nu kører på andet år - og de deraf afledte konsekvenser. I 2022 modtog Aarhus 1.425 flygtninge fra Ukraine med ophold efter særloven. I løbet af 2023 er yderligere 244 flygtninge fra Ukraine kommet til Aarhus.

I foråret 2023 indgik byrådet på vegne af Aarhus en officiel venskabsbyaftale med Lviv i Ukraine, med fokus på rehabilitering og hjælpemidler, transport, byudvikling og kulturelt samarbejde. Borgmesterens Afdeling har varetaget den løbende dialog med Lviv og koordineret opgaver relateret til venskabsbyaftalen, materielle donationer af busser og brugte hjælpemidler til brug på rehabiliteringscenteret "Unbroken", samt en række ekskursioner til Lviv for byrådsmedlemmer og embedsmænd.

Borgmesterens Afdeling bidrager således til arbejdet med at støtte lokale initiativer i Ukraine, ligesom vi i samarbejde med magistratsafdelingerne arbejder for at sikre, at Aarhus er en god by for alle – også de personer, som grundet krigen kommer til Aarhus.

Arbejdet med at sikre, at Aarhus er en god by for alle, er også i fokus i Kongelunden, hvor udviklingsprojekt af Danmarks største storbynære rekreative område med en bred række af idrætsfaciliteter fortsat er i fuld gang.

Det arbejde er forankret i Kongelundens Sekretariat i Borgmesterens Afdeling med ansvaret for opførelsen af et nyt, moderne fodboldstadion, hvilket vedtagelsen af en lokalplan i november 2023 banede vejen for. Samtidig blev en udviklingsplan for Kongelunden som samlet område godkendt af Aarhus Byråd efter en omfattende borgerinddragelsesproces. Endelig blev et udbud af flere nye idrætsanlæg igangsat, bl.a. et nyt atletikstadion og et nyt Sportens Hus til talent- og eliteudøvere. Udviklingen af Kongelunden sker i et tværmagistratsligt samarbejde med primært Kultur og Borgerservice samt Teknik og Miljø.

Klima og bæredygtighed er fortsat et område som fylder meget og Borgmesterens Afdeling arbejder med uformindsket styrke sammen med den øvrige kommune for at forfølge byrådets grønne ambitioner. Aarhus Kommune søger blandt andet at nedsætte CO₂-udledningen gennem klimapartnerskaber – såsom Klimaalliancen Aarhus. Det er bl.a. glædeligt, at der nu er 78 virksomheder, som har underskrevet Klimaalliancens "Commitment Paper" om grøn mobilitet. Som en konkret del af Commitment Paper skal virksomheder omstille deres personbil-flåde til emissionsfrie køretøjer og dertil udarbejde tiltag, som skal sænke medarbejdernes klimabelastning i deres transport til og fra arbejde.

Borgmesterens Afdeling har desuden i 2023 - i samarbejde med Teknik og Miljø og en række eksterne parter fra Østersøregionen - opstartet et treårigt EU-finansieret Interreg-projekt om klimabudgetter. Projektet har til formål at gøre den grønne omstilling mere effektiv og omkostningseffektiv via skabelsen af et forbedret og mere fremadskuende data- og beslutningsgrundlag. Borgmesterens Afdeling leder Interreg-projektet over et halvt år i 2024, og i den forbindelse vil der også blive afholdt en konference i Aarhus.

Rent organisatorisk er der i 2023 blevet foretaget en række ændringer i Borgmesterens Afdeling, med det formål at sikre, at organisationen er bedst mulig gearet til at gennemføre afdelingens strategi. Foruden at bidrage til at gøre politik muligt har Borgmesterens Afdeling nemlig også til formål at

skabe værdi for andre, at sikre en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed samt ikke mindst at gøre drift mulig.

Borgmesterens Afdeling er nu klar til at tage de næste skridt mod at styrke samarbejdet og den interne koordinering for derved at blive bedre rustet til at gribe de reformer og forandringer, som den økonomiske virkelighed, regeringens reformambitioner og et stadig mere komplekst samfund bringer med sig.

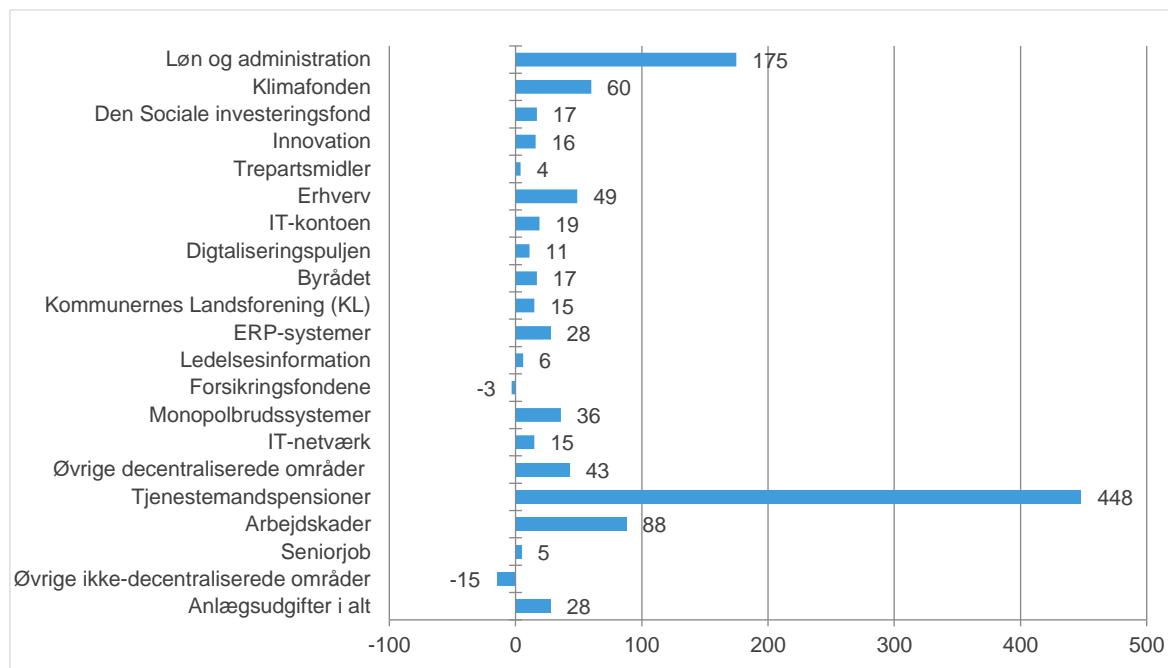
ØKONOMI

Borgmesterens Afdeling har brugt i alt ca. 1,21 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene - ca. 0,15 mia. kr. – kommer fra statstilskud, tjenestemandspensioner, erhvervsområdet, værnemidler samt indtægter på anlægsområdet og derved udgør de egentlige kommunale udgifter på området ca. 1,06 mia. kr. De fleste af pengene - ca. 1,16 mia. kr. – er anvendt på indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (47,9 mio. kr.) finansierer investeringer herunder Kongelunden og helhedsplanen (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2023

Fordeling af nettodriftsudgifter 2023 på 1.061 mio. kr.

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskaber.

På Borgmesterens Afdelings driftsafsnit har der samlet set været et merforbrug på 30 mio. kr. Det fordeler sig med et merforbrug på det decentraliserede område på ca. 19 mio. kr. og et merforbrug på det ikke-decentraliserede område på ca. 12 mio. kr.

På det decentraliserede område kan merforbruget på 19 mio. kr. forklares ved særligt tidsforskydninger.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse (R-B 2023)
Decentraliserede driftsområder i alt (sektor 9.31)					
Løn og administration	149	138	127	175	48
Klimafonden	24	36	83	60	-24
Den Sociale investeringsfond	4	13	4	17	13
Innovation	13	13	15	16	1
Trepartsmidler	8	6	4	4	0
Erhverv	49	50	49	49	0
IT-kontoen	34	43	14	19	5
Digitaliseringspuljen	16	17	13	11	-2
Byrådet	16	21	17	17	0
Kommunernes Landsforening (KL)	13	14	14	15	1
ERP-systemer	26	24	23	28	5
Ledelsesinformation	9	8	10	6	-4
Forsikringsfondene	10	10	2	-3	-5
Monopolbrudssystemer	48	38	51	36	-15
IT-netværk	0	0	0	15	15
Øvrige decentraliserede områder	42	47	63	43	-20
Decentraliserede driftsområder i alt	461	469	489	508	19
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt (sektor 9.33)					
Tjenestemandspensioner	413	439	448	448	0
Arbejdsskader	87	71	73	88	15
Seniorjob	7	5	6	5	-1
Øvrige ikke-decentraliserede områder	-16	-9	-13	-15	-2
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	491	506	514	526	12
Driftsudgifter i alt	952	975	1.003	1.033	30
Anlægsudgifter i alt	6	-234	19	28	9

På det ikke-decentraliserede område kan et merforbrug på 12 mio. kr. primært forklares ved:

Merforbrug på arbejdsskadeområdet på 15 mio. kr. som følge af øgede udgifter til AES-bidrag (Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) på grund af ændret beregningsgrundlag. Derudover har der været øgede udbetalinger af kapitalerstatninger som følge af stigning i antallet samt størrelsen af kapitalerstatning samt øgede udgifter til mén-erstatninger pga. flere afgørelser end forventet.

På anlæg kan et merforbrug på 9 mio. kr. primært forklares ved:

Merforbrug på anlæg skyldes primært fejlbudgettering af "Nyt Stadion, Aarhus" på grund af manglende betalingsplan, i alt 18 mio. kr. Ved forventet regnskab blev budgettet givet som en tillægsbevilling.

Mindreforbrug på hhv. "KB-indsatser i Risikoområder" på 4,2 mio. kr., "Udviklingsplan Bispehaven" 4,1 mio. kr. samt "Udvikling af stadion og nærområder" 5,0 mio. kr. skyldes tidsforskydninger i projekterne

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2023 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Borgmesterens Afdeling viser et overskud på 15 mio. kr.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2023 ¹⁾	15,0

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige forøgelse af opsparing i Borgmesterens Afdeling fra 2022 til 2023 har været på 17,7 mio. kr. Den samlede opsparing i Borgmesterens Afdeling er dermed 111,9 mio. kr. ultimo 2023. Det svarer til 21,4 % af Borgmesterens Afdeling forbrugsmulighed på 0,53 mia. kr. Ud af den samlede opsparing på 111,9 mio. kr. udgør opsparingen i hele Klimafonden 63,8 mio. kr.

I forbindelse med budgetforliget for 2024 blev det besluttet at lægge udisponerede midler fra Klimafonden over i den nye Klimapulje. Den resterende opsparing under Klimafonden ligger på konkrete initiativer på klimahandlingsplanen, hvor der jævnfør byrådets beslutning er fuld overførselsadgang uden øvre grænse. Derfor, når opsparingen i klimafonden fraregnes, falder Borgmesterens Afdelings opsparing til 48,2 mio. kr. svarende til 9,8 % af den samlede økonomi i afdelingen.

Ved forventet regnskab i 2020 traf byrådet desuden beslutning om, at hvis Borgmesterens Afdeling oplever en overskridelse af opsparingens max-grænse på 10% af den økonomiske ramme eller overskuddet overskrider 5% af rammen, kan følgende fire områder fraregnes "Den Sociale Investeringsfond", "Integrationsprojekter", "IT-projekter – fælles om nye løsninger" samt "Klimafonden". Hvis der korrigeres for disse områder, vil opsparingen ultimo 2023 ligeledes være under max-grænsen.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2022	94,3
Årets resultat 2023	15,0
Samlede korrektioner til opsparing	2,6
Opsparing ultimo 2023	111,9
- heraf decentralt på institutionsniveau	
- heraf større eksternt finansierede projekter	6,3
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	

Tværgående indsatser

Datakvalitetsindsatsen

I 2023 er der gennemført i alt 12 datakvalitetsprojekter, som har haft projektudgifter på 4,7 mio. kr. og har rettet 5.874 fejl i dataregisteringen.

På det ikke-decentraliserede område er der i regnskab 2023 indeholdt en samlet gevinst på 8,6 mio. kr. og udgifter på 7,7 mio. kr. som af byrådet er bevilliget mod forventning om tilsvarende gevinster fra datakvalitetsindsatsen.

Derudover vil datakvalitetsindsatsen udført i 2023 – alt andet lige¹ – fra 2024 have en række fremadrettede årlige gevinster, svarende til i alt 17,6 mio. kr. i perioden 2024 til 2029.

Gevinsten indeholdt i regnskab 2023 dækker altså udgiften indeholdt i regnskab 2023 til det oprindelige program på 7 mio. kr. og bevillingen på 0,7 mio. kr. til Effektivisering af kontoafstemningsopgaver, mens gevinsterne i de kommende år også vil kunne finansiere de indsatser, der i budget 2024 blev forudsat finansieret af datakvalitetsindsatsen (ERP Løsninger og Vejlbystadion), så råderummet ikke påvirkes negativt heraf over budgetperioden.

Derudover har datakvalitetsindsatsen udført i 2023 givet gevinster på det decentraliserede område på i alt 8,9 mio. kr. indeholdt i Regnskab 2023, samt – alt andet lige – yderligere gevinster på ca. 2,5 mio. kr., som bidrager til magistratsafdelingernes effektiviseringsbidrag i de kommende 5 år.

Innovation

Innovation 2023 er en videreførelse af indsatsen i 2022, som handler om både at finde svar på store, komplekse og uløste samfundsproblemer - de vilde problemer – og at modne innovative forslag, der opstår i arbejdet tæt på kerneopgaverne i magistratsafdelingerne. Den tværgående innovationsindsats bidrager således til fremtidens Aarhus, som skal udvikles i et landskab af stigende forventninger, nye og flere behov, færre offentlige ressourcer og ændringer i civilsamfundets engagement.

I 2023 blev i alt 12,2 mio. kr. af de fælles innovationsmidler anvendt på hhv. arbejdet med de vilde problemer (6,2 mio. kr.) og på udvikling og modning af innovative ideer og projekter, lokalt og tværmagistratsligt (6 mio. kr.).

Arbejdet med at udvikle den måde vi i Aarhus Kommune løser vores opgaver på understøttes af CFIA – Center for innovation i Aarhus. Som en intern innovationspartner hjælper CFIA med at skabe forandringen gennem innovationsfaglighed og tilgange som designtænkning og brugerrejser. CFIA finansieres med 3,2 mio. kr. årligt via Udviklingspuljen, jf. byrådets beslutning den 30. august 2017.

Innovationsmidlerne er en del af Aarhus kommunes Udviklingspulje. For at skabe gode vilkår for innovation og udvikling af kommunens drift besluttede

¹ Se bilaget til beslutningspunktet for forbehold for denne alt andet lige-antagelse.

forligspartierne i budgettet for 2012 at afsætte midler årligt til en udviklingspulje – en fælles ramme, som skal gøre det muligt, at Aarhus Kommune aktivt og systematisk gentænker og udvikler den måde, vi løser vores opgaver på sammen med borgere, virksomheder og andre samarbejdspartnere.

De overordnede rammer for innovationsarbejdet drøftes og evalueres på baggrund af en tilbagemelding årligt i Økonomiudvalget, Magistraten og i byrådet som del af den årlige regnskabsaflæggelse til Aarhus Byråd.

Restanceudvikling

I forbindelse med årsregnskabet opgøres de skattefinansierede restancer, som er borgere og virksomheders gæld til Aarhus Kommune. Der er i 2023 sket en stigning i de skattefinansierede restancer på 0,5% svarende til et beløb på 2,3 mio. kr.

Udviklingen i restancer kan tilskrives tre primære årsagsforklaringer:

- Statens inddrivelsessystem (PSRM) hos Gældsstyrelsen fortsat har mangler, som gør, at der ikke kan foretages effektiv inddrivelse på alle typer af krav.
- Restancen på områderne *Hjælp mod tilbagebetaling* og *Kontrolafgifter* fortsætter med at stige hurtigere end hvad opkrævnings- og inddrivelsesindsatserne kan indhente af indbetalinger.
- Der er i 2023 afskrevet væsentligt mere end tidligere.

Ud af en samlet restance på 443,8 mio. kr. i 2023 er 339,8 mio. kr. registreret til inddrivelse hos Gældsstyrelsen. På trods af Gældsstyrelsen vidtgående lovhjemmel til tvangsmidler i form af bl.a. modregning, lønindehold og udlæg er de restancer, staten har for Aarhus Kommune, stigende.

Kommunens ”Smartere Opkrævning og Særlig Ringeaktivitet” har i 2023 resulteret i indbetalinger på 5,6 mio. kr. fordelt på ringeaktiviteten 2,9 mio. kr. og målrettede kampagner 2,8 mio. kr. Indsatsen er finansieret af investeringsmodellen på 1 mio. kr.

De samlede afskrivninger på restancerne er i 2023 på 32,9 mio. kr., hvilket er højere end afskrivningerne for 2022 på 14,1 mio. kr. Af de samlede afskrivninger på 32,9 mio. kr. har kommunen foretaget afskrivninger for 10,9 mio. kr. (9,2 mio. kr. i 2022) og Gældsstyrelsen for 22 mio. kr. (4,9 mio. kr. i 2022). De løbende afskrivninger som Gældsstyrelsen nu har intensiveret, bliver kommunerne ikke kompenseret for. Det forventes at give kommunen et stort tab.

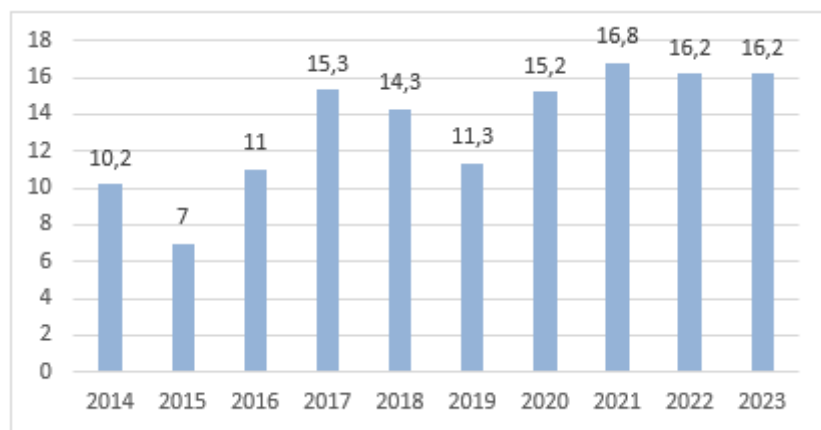
Indsatsen mod socialt snyd

Kontrolindsatsen er organiseret i en samlet enhed i Kultur og Borgerservice. I 2023 har kontrolteamet afsluttet 1213 sager, hvilket er ca. 200 færre sager end i 2022.

Tabel 1 - Antal oprettede og afsluttede sager			
	2022	2023	Ændring i antal sager fra 2022-2023
Oprettede sager	1458	1261	-197
Afsluttede sager	1433	1213	-220

Kontrolindsatsen i 2023 opnåede et nettoprovenu på 16,2 mio. kr. Det er på samme niveau sammenlignet med resultatet for 2022.

Figur 1 – Udvikling i nettoprovenu i mio. kr.

Den sociale Investeringsfond

Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune skal igangsætte sociale investeringer, der med sit fokus på den dobbelte bundlinje både skal forbedre livsvilkårene for udsatte borgere i kommunen og på sigt give kommunale økonomiske besparelser. Herudover skal Rådet være opsøgende i forhold til nye tiltag og samarbejder inden for sociale investeringer og bidrage til at modne markedet for sociale investeringer i Danmark.

I 2023 har Rådet særligt haft fokus på markedsmodning og dialog om og med de igangsatte projekter, da der kun har været begrænsede midler til at igangsætte nye sociale investeringer. Dialogen med projektledere og medarbejdere fra projekterne har givet Rådet værdifuld indsigt i de udfordringer og muligheder, der opstår i sociale investeringer. Rådet er særligt optaget af den organisatoriske læring, der opstår i at arbejde tværfagligt.

Rådet var i foråret 2023 vært for en konference om, hvordan sociale effektinvesteringer kan være et redskab til at løfte børn og unges mentale trivsel. Der var ca. 90 deltagere på tværs af investorer, fonde, vidensorganisationer og Aarhus Kommune, og konferencen gav bl.a. anledning til at intensivere markedsmodningsarbejdet rettet mod almennyttige fonde.

Rådet er ultimo 2023 involveret i ni sociale investeringer, heraf er én blevet igangsat i 2023. Investeringerne er igangsat inden for flere velfærdsområder, og de forventes at komme mere end 1.450 borgere til gavn. Investeringerne betyder, at størstedelen af Fondens økonomi er brugt, men i perioden

2024-2027 forventes årlige resultatbetalinger på mellem 6 og 8 mio. kr. Rådets økonomiske muligheder forventes derfor at stige i de kommende år.

Ultimo 2023 har PwC gennemført en evaluering af Aarhus Kommunes sociale investeringsfond, som viser stor opbakning til Fonden og Rådets arbejde. Der peges på værktøjets betydelige potentialer til at løse langsigtede og komplekse velfærdsudfordringer, men også på en række udfordringer, som med fordel kan adresseres, hvis byrådet ønsker, at Rådets arbejde skal fortsætte efter 2024.

Investeringsmodeller

Investeringsmodeller er et værktøj i den økonomiske politik, der kan tages i anvendelse, hvor en øget investering i en indsats til gavn for borgerne vil kunne finansieres af sparede udgifter til offentlig forsørgelse eller andre ikke-decentraliserede udgifter. Der har i 2023 været i alt 20 investeringsmodeller i Aarhus Kommune.

De fleste investeringsmodeller har været i gang på beskæftigelsesområdet, hvor en styrket indsats i at hjælpe borgerne til selvforsørgelse eller tættere på arbejdsmarkedet resulterer i sparede udgifter til offentlig forsørgelse, herunder dagpenge, kontanthjælp m.v. Opfølgningen på disse modeller viser, at næsten alle modeller indfrier målsætningerne for 2023. Herved er de forudsatte økonomiske besparelser alt andet lige også sandsynliggjort. Alle investeringsmodeller forventes at kunne opnå målopfyldelse i 2024.

På sundhedsområdet har investeringsmodellerne givet mulighed for at arbejde med udsatte borgere, som med en sundhedsfaglig og koordineret indsats får en forbedret sundhedstilstand og dermed bedre mulighed for en tilbagevenden til arbejdsmarkedet. To af investeringsmodellerne - Kulturvitaminer og Velfærdsteknologi og rekruttering – giver efter flere år ikke de forventede effekter på deltagernes beskæftigelsessituation, og derfor foreslås de at blive afsluttet.

Som led i opfølgningen foreslås i alt 12 investeringsmodeller på beskæftigelses- og sundhedsområdet at blive permanentgjort, da de over en periode på minimum 2 år har leveret gode resultater og derfor har sandsynliggjort den forudsatte økonomiske besparelse.

Fattigdomsredegørelse

Den årlige fattigdomsredegørelse beskriver udviklingen i fattigdom i Aarhus med udgangspunkt i OECD's fattigdomsgrænse tillagt forskellige subsidier. Antal ydelsesmodtagere under fattigdomsgrænsen var i september 2023 1.417 borgere, hvilket er stort set status quo i forhold til september 2022 (1.427 borgere).

De borgere, som her defineres som fattige, er alle på offentlig forsørgelse. Borgerne er ofte enten unge uden uddannelse eller borgere, der modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse. I sidstnævnte gruppe indgår bl.a. 316 ukrainske flygtninge, som har opholdstilladelse i Aarhus Kommune, men (endnu) ikke et job. Med kontanthjælpsaftalen fra oktober 2023 må der alt

andet lige forventes et stigende antal fattige borgere, fordi optjeningskravet for kontanthjælp skærpes.

Status på børnefattigdom indgår ikke i årets fattigdomsopgørelse på grund af fejl i data.

Den vigtigste vej ud af fattigdom er uddannelse og job, og derfor er hjælp til sociale udfordringer og veje til beskæftigelse kernen i at forebygge og bekæmpe fattigdom. Eksempler herpå er nævnt i fattigdomsredegørelsen.

Bilag

Bilag 1: Aarhus Kommunes selskaber

Aarhus Byråd vedtog i 2023 en ny "Politik for aktivt ejerskab". Formålet med politikken er, at Aarhus Kommune i højere grad skal sætte retning og følge op overfor sine selskaber og sikre, at det enkelte selskab lever op til kommunens forventninger som ejer. Politikken for et aktivt ejerskab omfatter selskaber, hvor Aarhus Kommune ejer 50% eller derover.

For at understøtte politik for et aktivt ejerskab er der udarbejdet ejerstrategier for selskaberne: [Aarhus Vand A/S](#), [Kredsløb](#) og [Aarhus Airport A/S](#).

Selskaber (ejerandel, links m.v.) / nøgletal	2018	2019	2020	2021	2022
Aarhus Vand A/S (ejerandel 100, www.aarhusvand.dk)					
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	635	657	650	667	668
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	45	95	62	71	58
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	365	391	386	441	492
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	10.910	10.986	11.034	10.949	10.935
- Antal medarbejdere (Gennemsnitlig fuldtidsansatte)	215	220	219	219	209
Kredsløb koncernen (Ejerandel 100 %, www.kredsløb.dk)			2020 (15 mrd)		
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)			2.383	1.884	2.258
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)			-3	21	259
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)			509	207	405
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)			9.641	9.463	10.117
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)			373	405	431
Aarhus Airport A/S (Ejerandel 90,1, www.aar.dk/)					
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-33	-36	-50	-47	-86
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	28	28	61	103	80
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	118	234	189	352	473
- Antal medarbejdere	92	100	97	99	97
Aarhus Letbane I/S (Ejerandel 50, www.letbanen.dk)					
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	144	287	308	346	347
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-101	-83	-86	-80	-76
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	301	85	65	68	27
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	2.737	2.527	2.441	2.383	2.163
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	20	21	24	24	26
Østjyllands Brandvæsen I/S (Ejerandel 79, www.ostbv.dk)					
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	97	93	135	136	140
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	2	7	1	5	3
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	13	20	18	18	18
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	81	81	86	121	139
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	150	162	162	162	156

Bilag 2: Hensigtserklæringer

Nr.	Opfølgning på hensigtserklæringer i budget 2023	Status
1.	Forligsparterne ønsker, at Direktørgruppen kommer med et oplæg herom [de syv vilde problemer] i foråret 2023.	
2.	Forligsparterne ønsker, at Sociale Forhold og Beskæftigelse efter budgetforliget udarbejder en samlet udviklings- og omstillingsplan.	
3.	Forligsparterne anmoder Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Teknik og Miljø om at arbejde med anderledes boformer og boligløsninger som fx Tiny Houses, som både kan være brugerdrevet eller ske i en kobling med andre typer af fællesskaber, fx kulturelle fællesskaber.	
4.	Forligsparterne er enige om at tilføre nye midler dertil [outcomefonden]. Op til 5 mio. kr. kan finansieres af næste års indtægter ved arbejdet med bedre data.	
5.	Hvis den permanente model for aktivitetsbestemt medfinansiering indebærer et tab for Aarhus Kommune i forhold til det der er forudsat i budgettet, dækkes tabet af Sundhed og Omsorg op til grænsen for de afsatte midler.	
6.	Borgmesterens Afdeling fremlægger et forslag til hvordan der kan gennemføres forsøg med TV transmitterede byrådsmøder. Udgiften finansieres indenfor det rammebeløb, der er afsat i borgmesterens afdeling til Byrådet.	
7.	I forbindelse med regnskabet for 2023 vurderes investeringernes [på beskæftigelsesområdet] faktiske effekt. Hvis investeringerne har skabt et økonomisk råderum, vurderer forligsparterne muligheden for at løfte socialområdet med ekstraordinært op til 10 mio. kr. om året.	
8.	Med udgangspunkt heri [højere bruttonormeringer] ønsker forligsparterne, at Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg hver gør sig erfaringer med dette tiltag på to tilbud over en to-årig periode. Erfaringerne følges i Personalestyregruppen, og byrådet forelægges evaluering af pilotprojekterne i første halvår af 2025.	
9.	Forligsparterne anmoder Sundhed og Omsorg samt Sociale Forhold og Beskæftigelse om at fremsende en fælles indstilling om den konkrete udmøntning af de samlede midler [til styrkelse af SOSU-området]. Indstillingen forudsættes fremsendt til byrådet inden udgangen af første kvartal i 2023.	
10.	Forligsparterne anmoder Børn og Unge samt Borgmesterens Afdeling om at udarbejde en analyse og senest ved udgangen af 1. kvartal 2023 fremsende en fælles indstilling til byrådet med konkret forslag til, hvordan rekrutteringsopgaven kan samles i Børn og Unge, herunder hvordan det tænkes håndteret i forhold til medarbejderne. Analyse og indstilling udarbejdes i dialog med de øvrige magistratsafdelinger. Ressourceforbruget til rekrutteringsopgaver i magistratsafdelingerne opgøres i forbindelse med sparekataloget.	
11.	Aarhus Kommune igangsætter et intensivt partnerskab med Erhverv Aarhus med henblik på i fællesskab at finde finansiering og løsninger som gør det attraktivt for faglært udenlandsk arbejdskraft at søge til Aarhus. Der afsættes en ramme på 0,5 mio. kr. i 2023 og 2024 til indgåelse af partnerskabsaftale med Erhverv Aarhus finansieret inden for Borgmesterens Afdelings økonomiske ramme.	
12.	Forligsparterne ønsker, at det undersøges, om der kan indgås et samarbejde med Rådet for Sociale Investeringer eller lignende fonde i forhold til investeringer i indsatser, som går på tværs af almenområdet og det specialiserede socialområde, hvor der på sigt kan forventes færre udgifter, hvis flere børn og unge er i trivsel og god udvikling.	
13.	Forligsparterne er enige om, at der skal udarbejdes en handleplan for gennemførelsen af løsningsmulighederne [for bredere børnefællesskaber], som Børn og Unge-udvalget holdes tæt informeret om.	
14.	Det ønskes afsøgt indenfor rammerne af Bevæg dig for livet om der igangsættes et initiativ med deltagelse af en folkeskole, civilsamfundsorganisationer, kulturinstitutioner mv. Erfaringerne herfra kan indgå i en evt. bevægelsesstrategi.	
15.	Der afsættes 5 mio. kr. årligt fra 2023 til 2025 til initiativer, der er målrettet til at modvirke mistrivsel med særligt fokus på unge 15-25 årige. Der tages ikke stilling til konkret anvendelse nu, idet beløbene udmøntes på baggrund af det oplæg, som Direktørgruppen kommer med i første halvår 2023.	

16.	Forligsparterne ønsker, at der skal igangsættes en undersøgelse af serviceniveauet, herunder segregeringsgrader, tilbudsstruktur, visitationspraksis, finansieringsansvar for kørsel til børn med specialpædagogiske behov, og børn som har behov for en specialdagtilbudsplads. Undersøgelsens anbefalinger forudsættes at være udgiftsneutrale set under ét og skal være klar til sommeren 2023.	
17.	Forligsparterne ønsker, at Teknik og Miljø i forbindelse med den konkrete plan for området [Sydhavns kvarterets sydlige del] har et særskilt fokus på bevarelse og udvikling af kulturmiljøet samt nye bylivsfaciliteter i den sydlige del af området. Der skal afklares relevante forhold og udarbejdelsen sker med inddragelse af Kultur og Borgerservice samt interessenter. Den samlede udviklingsplan for hele Sydhavns kvarteret sørger for at fastholde forudsætningen om samlet økonomisk balance i udviklingsprojektet.	
18.	Forligsparterne er enige om, at succesfulde indsatser bør videreføres, hvis der kan findes finansiering hertil. En mulighed kan være, at indsatsen [Opgang til Opgang] forlænges som en social effektinvestering, eventuelt i samarbejde med filantropiske fonde eller andre, som vil være interesserede i at bygge bro mellem et rent fondsfinansieret projekt og ren kommunal drift.	
19.	Forligsparterne beder Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling om inden udgangen af 2022 at fremsende en indstilling, som nærmere beskriver konstruktionen i Sundhedsfonden, herunder formål, fondens sammensætning og juridiske konstruktion samt muligheder for etablering af en outcomefond, som sikrer mulighed for afkast og geninvesteringer.	
20.	Afdækningen [af mulighederne for at kunne etablere et Velfærdsteknologiens Hus i området omkring Aarhus Universitetshospital i Skejby] skal afdække både faglige og økonomiske aspekter ved at samle funktionerne, og forligsparterne anmoder om, at der på den baggrund fremsendes en projekteringsindstilling til byrådet inden medio 2023.	
21.	Forligsparterne ønsker, at rollatorer kan straksbevilges, og det vurderes, at en kvik-service-løsning er den bedste måde at gøre det på. Her kan borgerne få hjælpemidlet udleveret med det samme og samtidig få faglig rådgivning, vejledning og instruktion. Ordningen forudsættes finansieret ved de sparede midler til visitation.	
22.	Forligsparterne ønsker en vurdering af, om andre hjælpemidler [end rollatorer] på samme måde kan straksbevilges.	
23.	Forligsparterne ønsker en afsøgelse af potentialet for et center for hjernerystelse på Marselisborgcentret.	
24.	Forligsparterne er enige om, at Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling inden sommeren 2023 gennemfører en analyse af Tandplejens økonomi på 0-21-års området med henblik på bedre at kunne vurdere omfanget af udfordringerne, og hvordan de kan håndteres. Analysen ændrer ikke på behovet for at implementere tidligere beslutninger vedrørende salg af Graven 21, hvor der udestår realisering af et indtægtskrav på over 20 mio. kr.	
25.	Forligsparterne er enige om, at indpasningen [af flere letbane eller BRT-linjer] bør ske uden at reducere det generelle serviceniveau for de buslinjer, der ikke direkte erstattes af nye højklassede linjer. En ny kollektiv trafikplan kan sandsynligvis indføres i 2026.	
26.	Forligsparterne ønsker, at der rettes henvendelse til Region Midtjyllands Udvalg for Regional Udvikling med en opfordring til, at kontrolindsatsen samtidig styrkes i de blå busser.	
27.	Forligsparterne ønsker at styregruppen for velfærdstilbud arbejder med modning og nærmere vurdering af de 4 projekter i hhv. Viby Syd, Tranbjerg, Lystrup og Lisbjerg og forelægger forligskredsen en anbefaling til hvilke af de 4 projekter, der skal have den første større bevilling på ca. 25 mio. kr.	
28.	Beløbet til ny skole på Aarhus Ø er ikke længere afsat i budgettet. Men forligsparterne er enige om senest i 2027 at revurdere situationen på baggrund af udviklingen i børnetallet og en samlet analyse af skoledækningen i Midtbyen. Reservation af grund og finansieringen heraf på 41 mio. kr. fastholdes indtil revurdering.	 *note
29.	Forligsparterne ønsker, at det undersøges, hvordan der sikres sikker skolevej fra Aarhus Ø.	
30.	Sundhed og Omsorg undersøger i samarbejde med Kultur og Borgerservice og DGI-huset, om der kan laves aftaler med relevante kommunale eller civilsamfundsaktører, der giver en husleje på 400.000 kroner årligt, hvilket vil give grundlag for et driftsfinansieret anlæg på ca. 8 mio. kr. af et sundhedshus. Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice sender i fællesskab en byrådsindstilling frem for realiseringsplanerne for sundhedstårnet.	
31.	I forlængelse af budgetforliget for 2022 har Kultur og Borgerservice og Børn og Unge i fællesskab udarbejdet en vurdering af modeller til at øge skolernes køb / brug af selvejende idrætsanlæg. På baggrund heraf afsætter forligsparterne 1 mio. kr. årligt på reserven. Der udarbejdes en model, som kombinerer elementer fra analysens tre forslag.	

32.	Samtidig ønsker forligsparterne, at Borgmesterens Afdeling, Børn og Unge og Kultur og Borgerservice undersøger, hvordan der kan etableres en løsning, hvor borgerne kan benytte kommunale og selvejende haller, hvor der er ledig haltid. Dette vil medvirke til en mere optimal udnyttelse af såvel kommunale som selvejende idrætsanlæg, så de udnyttes bedre også i tidsrummet mellem 8 og 15. Forligsparterne beslutter inden udgangen af 1. kvartal 2023 den endelige model.	
33.	Teknik og Miljø fremlægger forslag til udmøntning og prioritering af midlerne [til styrkelse af trafiksikkerheden og cykelhandlingsplanen] sammen med udmøntningsplan for cykelhandlingsplanen.	
34.	Teknik og Miljø anmodes om at afsøge mulighederne for finansiering i statslige puljer på området samt at præsentere Byrådet for en udmøntningsplan for cykelhandlingsplanen senest medio 2023.	
35.	Indenfor rammerne af, at den generelle trafikafvikling ikke udfordres, ønsker forligskredsen at Teknik og Miljø udnytter de nye rammer til forsøgsvis at nedsætte hastigheden til 40 km/t på relevante strækninger i Aarhus indenfor Ringgaden samt på udvalgte strækninger i oplandsbyernes bymidter. Teknik og Miljø bedes forud for det præcise valg af vejstrækninger gå i dialog med relevante fællesråd for herigennem at sikre god borgerinddragelse omkring forandringerne.	
36.	Forligskredsen ønsker at Teknik og Miljø afrapporterer på de foreløbige erfaringer [med nedsættelse af hastighed] i forbindelse med budget 2025.	
37.	Forligsparterne anmoder Teknik og Miljø om i forbindelse med forslaget om en Grøn parkeringspolitik inden april 2023 at fremsende et forslag, der regulerer trængslen gennem højere takster for gadeparkering og/eller beboerparkering.	
38.	Forligsparterne ønsker at afprøve en lokal bilfri søndag.	
39.	Teknik og Miljø anmodes om at styrke samarbejdet med borgere, virksomheder og andre private aktører, som ønsker at bidrage til plantningen af bytræer.	
40.	Restbeløbet [til sagsbehandling af vedvarende energianlæg] finansieres i den supplerende regnskabsindstilling 2022 på baggrund af den faktiske udvikling i el-priserne.	
41.	Forligsparterne er enige om, at afgifterne på fødevarer tilbageføres afdelingerne forlods, så afdelingerne på forhånd modtager det forventede afgiftsbeløb, i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. Borgmesterens Afdeling skal sikre dette.	
42.	Forligsparterne er enige om at udvide listen af klimaafgiftspålagte indkøb til at inkludere mobiltelefoner, tablets, computerskærme, kopipapir og kunstgødning fra 2023. Afgiften fra it-udstyr og kopipapir foreslås tilført Klimafonden, mens afgiften fra kunstgødning håndteres som forlods kompensation ligesom afgiften på fødevarer.	
43.	For at kunne nå målsætningen om CO2-neutralitet i Aarhus i 2030 er forligsparterne enige om at gennemføre de tre kompenserende handlinger, som er beskrevet i Magistratens budgetforslag. Det drejer sig om øgede investeringer i solceller på kommunale tagarealer, styrket energiledelse og etablering af yderligere et energirenoveringsprogram, som bygger videre på de gode erfaringer fra Aa+.	
44.	Kredsløb, Aarhus Havn og Aarhus Vand opfordres til at samarbejde om en hurtig udnyttelse af et muligt potentiale, herunder potentialet for etablering af en varmepumpe ved Egå Renseanlæg. Eventuelle mål for området drøftes som led i revision af ejerstrategierne for de pågældende selskaber og på de årlige møder mellem selskaberne og Magistraten.	
45.	Forligsparterne ønsker en vurdering fra Teknik og Miljø af om omstillingen [til elbusser] kan fremrykkes med 2 år, så den er afsluttet allerede i 2025, samt økonomien i forbindelse hermed.	
46.	Forligsparterne er derfor enige om, at der skal udarbejdes en genoprettelsesplan for Aarhusbugten, som skal undersøge tilstanden i bugten og anviser løsninger til forbedring af plante- og dyrelivet. Ved samme lejlighed undersøges det om der er udfordringer ved gammel ammunition i Aarhusbugten. Hvis det gamle sprængstof afgiver giftige stoffer, ønsker forligsparterne at sagen rejses overfor regeringen. Til udarbejdelse af planen og etablering af tiltag til forbedring af plante- og dyrelivet i bugten afsætter forligsparterne 10 mio. kr. på en reserve. Teknik og Miljø anmodes samtidig om at undersøge mulighederne for ekstern finansiering, så en stærkere indsats for Aarhusbugten kan realiseres.	
47.	Endelig finansiering [af bedre rammer for kvindefodbold] afhænger af projektets potentiale og udformning samt dialog med eksterne interessenter og fastlægges derfor senere med et oplæg til byrådet. Projektledelsen varetages af Kultur og Borgerservice. Der bliver dog samtidig brug for stærk understøttelse af Teknik og Miljø samt Borgmesterens Afdeling i processen.	
48.	Forligsparterne lægger afgørende vægt på, at besparelserne i størst mulig udstrækning undtager kerneydelser og udmøntes gennem effektiviseringer, herunder fx samling af administrative funktioner, digitalisering og energibesparelser. Forligsparterne anmoder afdelingerne om eksplicit i deres sparekataloger at beskrive sparemuligheder som følge af de i budgetforliget beskrevne initiativer.	

49.	Forligsparterne anmoder Direktørgruppen om på et møde umiddelbart før efterårsferien og inden færdiggørelse af kataloget [med besparelser] at give en mundtlig status på et forligskredsmøde på planlagte besparelser i de enkelte afdelinger med særlig vægt på ovennævnte områder.	
50.	Forligsparterne anmoder Sociale Forhold og Beskæftigelse om at komme med forslag til, om og hvordan besparelsen [i Jobcenteret i forbindelse med vedtagelsen af retten til tidlig pension] kan effektueres, når ministeriets håndtag er kendte.	
51.	Borgmesterens Afdeling anmodes om efter drøftelse med Direktørgruppen at komme med et oplæg til strømlining af arbejdet [med politikker, planer og strategier] inden udgangen af 2. kvartal 2023.	
52.	Forligsparterne anmoder magistratsafdelingerne om at vurdere, om der er opgaver af administrativ, understøttende karakter, som med fordel kan samles - fx i Fælles Service, men afhængig af opgavernes karakter kan det også være et andet sted.	
53.	De administrative processer skal løbende forenkles; helt overordnet ved at arbejde frem imod et "no wrong door princip", som betyder, at det skal være nemt, entydigt og hurtigt for ledere og medarbejdere at finde den nødvendige hjælp til dagligdagens udfordringer.	
54.	Brugerrådet reorganiseres, så det i højere grad bliver et dialogforum mellem på den ene side brugerne, og på den anden side alle de organisatoriske enheder i kommunen, der leverer service til brugerne.	
55.	Følgegruppeansvaret [for ny organisering af ejendomsområdet] placeres i Magistraten, hvor der på forespørgsel og minimum 1 gang i kvartalet fra medio 2023 kan drøftes konkret status for arbejdet.	
56.	Allerede med opstart 1. januar 2023 samles Aarhus Kommunes nuværende udlejningsaktiviteter i forbindelse med ældreboliger, handicapboliger, udlejningsejendomme m.v. i Teknik og Miljø, Ejendomme.	
57.	Forud for budgetlægningen for 2024 udarbejder Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling i samarbejde med projektorganisationen et konkret forslag til organisering, proces/tidsplan, økonomi m.v. [for ny organisering af ejendomsområdet]	
58.	Forligsparterne anmoder Teknik og Miljø om at fremlægge et konkret oplæg om integreret opgavevaretagelse i forhold til parkerings- og vægteropgaver. Oplægget skal beskrive økonomi, organisering og udviklingsperspektiver. Løsningsmodel forelægges byrådet som del af det samlede beslutningsoplæg om Ejendomsområdet.	
59.	Forligsparterne er enige om, at Aarhus Kommune indgiver et høringssvar, hvor kommunen tilkendegiver, at Aarhus som landets andenstørste kommune gerne vil deltage i forsøgsordningen [om tryghedsvagter].	
60.	Når lovgrundlaget [for tryghedsvagter] foreligger, fremsender Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø indstilling til byrådet med konkret udmøntning.	
61.	Forligsparterne ønsker en nærmere vurdering af, om indsatsen [angående sociale klausuler] skal styrkes.	
62.	Forligsparterne fastlægger de konkrete forskydninger i investeringsplanen i forbindelse med behandlingen af besparelserne. I den sammenhæng skal der også være fokus på retvisende anlægsbudgettering inden for anlægsrammen i overslagsårene.	
63.	Hvis det efter 1. kvartal skønnes, at der er udsigt til en overskridelse af rammen, vil der blive indført en mekanisme til sikring af det decentrale ansvar for overholdelse af egen andel af rammen.	
64.	For at Aarhus Kommune bidrager til overholdelse af anlægsrammen, kan det blive nødvendigt inden den endelige budgetvedtagelse at indlægge en negativ reserve, som efterfølgende kan udmøntes, hvis der viser sig behov herfor.	

* Revurderingen bør ifølge Børn og Unge ikke foretages endnu.

